

MILIEURAMA

10

WAT WIJ
VERWACHTEN
VAN DE
ROOIEN

EN DE
GELEN,
EN DE
BLAUWEN,
EN DE
ORANJEN,
IS,

MEER
- GROEN.

ian

Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen v.z.w.

MILIEURAMA IS HET POPULAIR
MAANDBLAD VAN DE BOND BETER
LEEFMILIEU-VLAANDEREN.

Redaktie en administratie :
Aarlenstraat 25, 1040 Brussel.
Tel. : 02/230.94.10.

Jaarabonnement : 300 fr. te storten op
rekeningnummer 427-9082201-48 van
de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen.
Steunabonnement : 500 fr.
Abonnement buitenland : 350 fr.
Cultureeljongeren-paspoort, Plus-drie-
pas, Cultureel paspoort anders-valie-
den : 240 fr.
Los nummer : 40 fr.

Hoofredakteur en verantwoordelijke
uitgever : Roeland Dirks.

Medewerkers : Dirk Van Melkebeke,
Lieve Grauls, Bart Van Waelderen, Em-
manuel Ampe (V.V.M.I.), Marleen De
Haen, Martin Besieux, Jaak Vander-
mosten, Ben Faes, Erik Osselaer.
Lay-out : Wim Vermeylen.
Druk : EPO, Berchem.

Copyright :
Overname van artikels wordt aanbevo-
len, mits schriftelijke toelating en bron-
vermelding.

KRINGLOOPPAPIER IS
MILIEUVRIENDELIJK

Illustraties:

L. Verhaegen: pag. 4; 8; 25; 27.
R. Dirks: pag. 5; 15.
S. Verwey: pag. 7.
H. Focke: pag. 9.
J.L. Lejeune: pag. 21; 23.
Filippine Liberation Courier: p.37.
Natuur & Milieu: pag. 36.
W. Vermeylen: pag. 38.
Koning Boudewijnstichting: pag.40.

Inhoud.

EDITORIAAL.

Waarom een oproep tot de
Vlaamse kiezers?
Herman Delaunois ...3

Aktie Openbaar Vervoer
Roel De Jong ...6

Middellandse en
Baltische zee gered?
Erik Osselaer ...10

Naar een samenwerkingsprogramma
van de milieubeweging in
Noord en Zuid?
Roeland Dirks ...12

PERS EN MILIEU
Gaby Verhaegen ...16

MILIEU EN RECHT
Dwangsom en bouwovertradingen
Anne Mie Draye ...20

De Alta-stuwdam:
meer dan een milieustrijd
Lieve Grauls ...24

Filippijnen:
moordregime voor mens en natuur
Mil Roekaerts ...28

INSPRAAK
B.B.L. en de verkiezingen
F. Leemans ...32

KORTE BERICHTEN ...34

PUBLIKATIES ...38

PORTRET: De Andere Weg ...42

KALENDER ...43

Waarom een oproep tot de Vlaamse kiezers ?

Herman Delaunois.

In de huidige elektorale periode horen we veel praten over financiële, economische, sociale en constitutionele problemen, maar bedenkelijk weinig over de kwaliteit van het leven en het milieu waarin zich ons leven voltrekt.

Hieruit blijkt het gevaar dat de recente gunstige evolutie in het milieubeleid wordt vergeten tot de politieke storm is geluwd en een nieuwe regering vast in het zadel zit. De kans zal dan verkeken zijn om een samenhangend milieuprogramma op te stellen.

De Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen vindt het noodzakelijk de politici erop te wijzen dat vrijwaring van het leefmilieu een elementaire plicht van ieder beleidsman is. Daarom dringt BBL in een oproep tot de Vlaamse kiezers erop aan dat ze alleen zouden stemmen voor kandidaten die bereid zijn een milieugerichte politiek te voeren. Er wordt aanbevolen de kandidaten daarover te ondervragen tijdens de verkiezingskampagne. Een lijststem is slechts verantwoord wanneer de betrokken partij in haar geheel achter een ernstig milieuprogramma staat. In alle andere gevallen is een voorkeurstem aangewezen.

BBL wil met dit optreden een bepaalde strategie ontwikkelen: in een van de volgende fazen zal het politiek gedrag van de verkozenen op de voet worden gevolgd, in functie van de aangegane verbintenissen. Deze methode zal vrucht afwerpen naarmate meer mensen het nut ervan zullen inzien. De milieubewuste burgers vormen, door hun groeiend aantal, nu reeds een aanzienlijk deel van het kiezerskorps. Het ogenblik is aangebroken waarop ze gaan beseffen welke macht ze gezamenlijk vertegenwoordigen. De stelling dat ze de traditionele denkpatronen van de partijpolitiek nooit zullen doorbreken, wordt tegengesproken door enkele concrete feiten:

1. Sommige verkozenen hebben door hun persoonlijke inzet bewezen dat, zowel nationaal als lokaal, wel degelijk realisaties mogelijk zijn op het gebied van natuurbehoud, ruimtelijke ordening, monumentenzorg, bestrijding van milieuhinder, het scheppen van een milieuvriendelijk klimaat en het aanknopen van een dialoog daarover met de bevolking.

2. In steeds meer gemeenten en streken wegen bepaalde milieuproblemen zo zwaar door, dat de politieke groeperingen - aan het be-

wind of in de oppositie - gedwongen zijn er hun houding op af te stemmen.

3. Het (sporadisch en systematisch) opkomen, in binnen- en buitenland van groene lijsten, heeft mensen van alle ideologische denkkringen doen inzien dat de beveiliging van het leefmilieu een aangelegenheid is waarvoor politieke middelen kunnen worden aangewend.

milieugroepen, die uiteraard individuele leden hebben van de meest uiteenlopende politieke strekkingen. Daarom acht hij zich geroepen het standpunt van de gehele onafhankelijke milieubeweging te vertolken.

Een oproep tot de kiezers heeft enkel praktisch nut, wanneer hij vergezeld gaat van een programma

Een effectieve stadsvernieuwing ...

Bij de actiegroepen heeft dit nieuwe fenomeen geleid tot bezinning over hun positie en tactiek. In december jl. werd de kwestie besproken op de 5de Ontmoetingsdag van BBL-Vlaanderen. Inmiddels is het duidelijk geworden dat de pluralistische en neutrale groepen hun ongebonden opstelling wensen te handhaven.

De Bond Beter Leefmilieu staat als koepelorganisatie open voor alle

waarin de belangrijkste eisen van de milieubeweging zijn geformuleerd. We hebben dit minimum-programma dat betrekking heeft op alle sectoren van het milieubeleid ingedeeld in drie rubrieken.

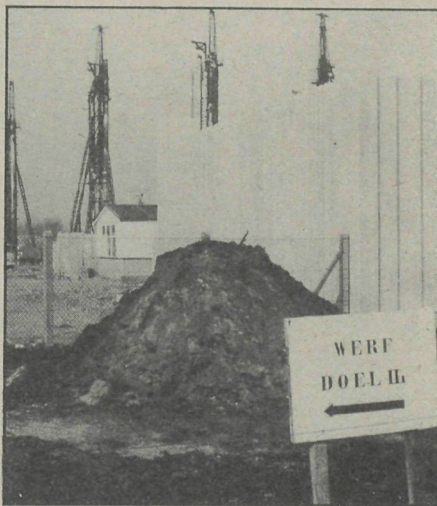
Een eerste reeks eisen is gericht op de kontinuiteit van het beleid. Het zou onaanvaardbaar zijn dat de inspanningen die in het verleden werden geleverd, verloren zouden gaan. Het aangevatte werk moet

worden voltooid. Dit geldt onder meer voor de goedkeuring of verdere uitwerking van de dekreten die betrekking hebben op het groenbeleid, voorts voor de uitvoeringsbesluiten op bestaande wetten, de ratifikatie van internationale verdragen, de efficiënte bescherming van het cultuurpatrimonium, de konsekvente toepassing van de wetgeving inzake ruimtelijke ordening (inklusief de oplossing van het probleem van de illegale verblijven), de stads- en dorpsrenovatie.

De tweede rubriek steunt op de eis dat vroeger beloofde maatregelen zo vlug mogelijk moeten worden getroffen. De gedane toezeggingen tonen aan dat de overheid het belang van deze maatregelen reeds heeft erkend. Ze zijn dan ook noodzakelijk voor de efficiëntie van een konsekvent milieubeleid. In deze rubriek vallen b.t.v. een wet op de milieu-effekt-rapportering, een wettelijke regeling voor de structuurplanning, het energiedebat, een beleid dat prioriteit verleent aan het openbaar vervoer.

Ten slotte zijn er de maatregelen die een koerswijziging vergen. Ze zijn onontbeerlijk voor de samenhang in het beleid. De milieubescherming moet worden geïntegreerd in een algemene sociale, economische en kulturele politiek. Op alle niveaus moet het beleid afgestemd zijn op het welzijn, d.w.z. dat de mens erin centraal moet staan. Dit vereist aandacht voor de omstandigheden waarin hij woont, werkt en ontspanning vindt, en dus in de eerste plaats voor zijn relatie tot de omgeving. Zeer belangrijk in dit programma zijn het energiebeleid (met de geleidelijke sluiting van kerncentrales), het niet installeren van kernwapens en een doeltreffende sanktionering

van welzijnsdelikten (dus ook van milieuovertredingen). Een nieuwe visie wordt noodzakelijk geacht t.a.v. investeringen en werkverschaffing, het grondbeleid, de bescherming van de agrarische gebieden, het waterbeleid, het recreatiebeleid, de lawaaihinder, de milieu-educatie. De milieugerichtheid moet ook worden verruimd tot wat ons aanbelangt buiten het grondgebied (de Noordzee, de grensgebieden, de Derde Wereld). Ten slotte komen op de lijst nog de samenvoeging van alle milieudiensten en de aanstelling van milieudeskundigen in de overheidsdiensten voor, evenals een wettelijke regeling van inspraak en milieu-overleg.

Geleidelijke Afbouw van het kernpark.

De oproep tot de Vlaamse kiezers en het daarbijhorende minimum-programma wordt terzelfdertijd bezorgd aan de partijvoorzitters, al de uittredende Vlaamse parlementsleden, de partijverantwoordelijken per arrondissement (voor toezending aan de kandidaten van iedere lijst) en vanzelfsprekend aan de diverse milieu-organisaties voor verspreiding onder hun militanten.

Aktie Openbaar Vervoer.

Roel De Jong.

In leefmilieukringen is de jongste jaren vaak het openbaar vervoer naar voor geschoven. Het ging er dan om, grote wegenprojecten te doen schrappen of remedies voor te stellen tegen de verdere teloor-gang van onze binnensteden.

Het Vlaamse land is al heel wat autowegen rijk. Vooral in de buurt van de steden happen deze konstrukties uitgestrekte terreinen weg uit het voorstedelijke landschap. Hun afritten dringen diep tot in de binnensteden door en loodsen grote verkeersvolumes binnen in kleinschalige omgevingen, die niet als verkeersdraaischijven zijn gegroeid. Toch gaan sommige besturen er dan hard tegen aan, om van straten en pleinen mini-autowegen en parkeervlakten te maken.

Daarvoor moet je wel een kwalita-tief goed openbaar vervoer hebben. Slechts op enkele plaatsen is dit al aanwezig, en dan nog.

Onze overheid legt weinig kreativi-teit aan de dag om het openbaar vervoer aantrekkelijker te maken. Daarom heeft de BRT nu de schouder onder deze vervoersvorm gezet, en is gestart met een Aktie Openbaar Vervoer, die twee jaar zal duren. Deze aktie is een logisch vervolg op de vorige BRT-initiatieven zo-als Plant een Boom, Fietspaden, Kringloop. Ook de Aktie Openbaar Vervoer vindt zijn motivering voor-al in de wil om daadwerkelijk bij te dragen tot een beter leefmilieu.

Het geheel van treinen, trams en bussen is een schonere vervoers-

Er zijn al veel mooie en rustige omgevingen kapotgemaakt, maar he-lemaal te laat is het ook nog niet. Wanneer het zou lukken méér mensen in het openbaar vervoer te krijgen, dan kan de autoverkeersdrukke der-mate afnemen dat het niet meer nodig wordt vierbaanswegen te for-ceren in steden en landschappen.

vorm. Voor de verplaatsing van evenveel personen over de zelfde afstand, verbruikt het openbaar vervoer, zelfs bij een eerder lage gemiddelde bezettingsgraad, drie maal minder energie dan de auto of het vliegtuig.

Het uitgesproken energievoordeel van het openbaar vervoer is om twee redenen belangrijk. België moet zijn energie invoeren, tegen steeds hogere prijzen. Dit bezwaart onze ekonomie. Voorts heeft het hoge energieverbruik van onze samenleving schadelijke gevolgen voor het leefmilieu. Vooral het wegverkeer belast ons milieu met een overmaat aan koolmono-oxide (cfr. Zure Regen

keer bijvoorbeeld een halve minuut geluidshinder. Een weg met 7.000 auto's (dus goed voor een verkeersstroom van 10.000 personen, gerekend aan het huidige gemiddelde van 1,4 personen per voertuig) legt van 6 tot 22 uur heel zijn omgeving onder een gedurend gedaver.

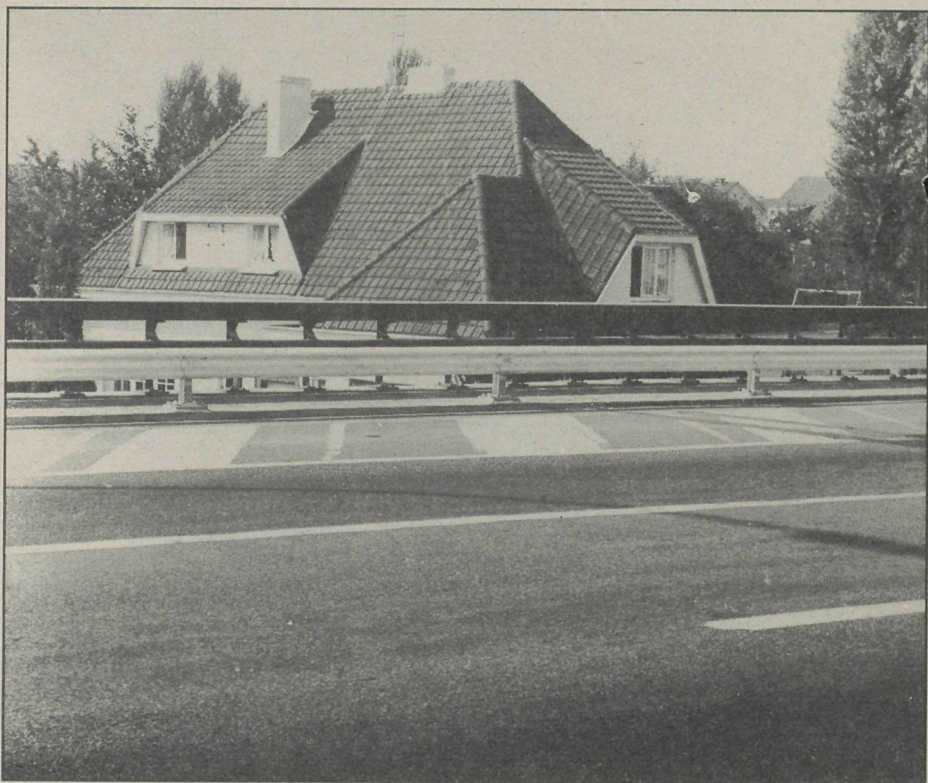
lieurama 7) en loodafzetting. Het openbaar vervoer heeft de mogelijkheid om voor stads- en agglomeratievervoer, stille elektrisch aangedreven voertuigen in te zetten. Alle vervoermiddelen produceren geluid. Door het bundelen van vele personen in één voertuig, is gemiddeld genomen het openbaar vervoer verantwoordelijk voor minder geluidsbelasting. Een spoorlijn met 10.000 reizigers geeft vier doortochten per uur, dus vier

Het openbaar vervoer springt véél zuiniger om met ruimte. Een dubbel spoor van 10,50 m. breedte kan evenveel personen verwerken als een tienbaans autoweg van 50 m. Door de bundeling van vervoerstroom heb je ook minder spoorlijnen nodig dan wegen. Om miljoenen mensen per jaar méér te vervoeren, zou ons openbaar vervoer nauwelijks meer ruimte vergen dan de ruimte die nu al ter beschikking is. Een groot voordeel is ook, dat

treinen, trams en bussen in de binnensteden geen parkeerplaats behoeven.

Beter openbaar vervoer voor een beter leefmilieu is geen luchtkas-teel. Men kan gerust stellen dat door het sukses van de redelijk

ring van de informatie aan de verbruikers (kan tot 10% meer reizigers opleveren), betere koördinatie trein-bus, verbetering wacht-komfort. Om op half lange termijn tot een beter openbaar vervoer te komen, is vooral een sensibilise-ring en motivering van de overheid vereist.

Openbaar vervoer springt véél zuiniger om met ruimte.

goed lopende spoorlijn Antwerpen-Gent, de Kennedytunnel niet oververzadigd geraakt en het daardoor niet nodig is, de milieuverwoestende Grote Ring autoweg rond Antwerpen aan te leggen. De Aktie Openbaar vervoer mikt dus niet in het luchtledige. Op korte termijn zouden resultaten moeten geboekt worden in de sfeer van: verbete-

De nationale overheid moet, nu de Rijksmiddelen krappere worden en het dus minder dan ooit mogelijk is verscheidene transportvormen grootscheeps uit te bouwen, bewuster kiezen voor het openbaar vervoer, en het totale verkeersbudget naar deze vervoerswijze oriënteren.

De gemeentelijke overheid en de verscheidene diensten van Openbare Werken, moet gesensibiliseerd worden om trams en bussen op het straatniveau daadwerkelijk prioriteit te verlenen.

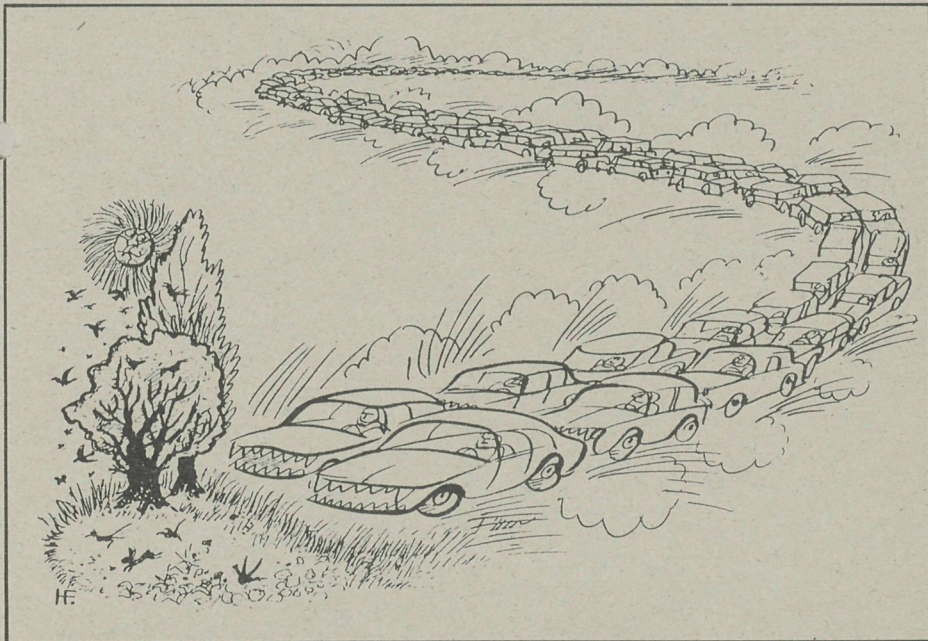
Om dit te bereiken maakt de BRT zendtijd vrij voor meer dan 40 informatieve programma's over de verschillende aspecten van het openbaar vervoer.

Vermits het leefmilieu veel te verwachten heeft van het openbaar vervoer, verwacht de Aktie Openbaar Vervoer veel van de leefmilieugroepen en -mensen.

Wat je kan doen:

-vraag het (gratis) eerste exemplaar aan van 'Rij maar an... met openbaar vervoer'.

-meld uw groep aan om mee te werken

Verscheidene werkgroepen zijn opgericht om de Aktie te begeleiden: aktiegroepen, maatschappijen, beleid, konstruktors, gemeenten, onafhankelijke deskundigen - iedereen kan helpen om de Aktie te doen slagen. Er wordt een krant uitgegeven ('Rij maar an, de krant van de mondige openbaar vervoer gebruiker'), er komt ook een openbaar vervoer rally en ludieke happenings. Voor alle opmerkingen, klachten en suggesties is er een klachtenbureau.

-werp al eens een blik op het openbaar vervoer van uw gemeente, gebruik het eens ter verkenning.
-volg de eerste reeks programma's: vanaf 20 oktober, elke week op dinsdag te 20.10 u op het tweede net.

aktie
Openbaar Vervoer

Kontaktadres: BRT-Aktie Openbaar Vervoer. Reyerslaan 52, 1040 Brussel. Tel.: 02/ 737.55.35.

Middellandse en Baltische zee gered ?

Erik Osselaer

Zowel de Baltische als de Middellandse zee zijn zwaar vervuild. Dit artikel licht U de recentste actieprogramma's om deze zeeën te redden toe.

De Baltische zee wordt ernstig bedreigd omdat haar waterverversing via de Atlantische Oceaan jaarlijks slechts 5% bedraagt zodat deze binnenzee pas om de twintig tot dertig jaar volledig ververst wordt. Rond de Baltische zee wonen 150 miljoen mensen, die voor 15% van de industriële wereldproduktie instaan. Door de enorme concentratie aan grote havens is het scheepvaartverkeer er heel druk.

Enkel de reddingsprogramma's van de Duitse Democratische Republiek, voor welke deze zee een belangrijke waterreserve, een waardevol visserijgebied en enorme toeristische exploitatiemogelijkheden biedt, worden in dit artikel besproken.

Reeds in 1971 werd in de D.D.R. het gebruik van het insektendodend-middel D.D.T. , dat via de rivieren de Baltische zee bereikte, verboden. Dit was noodzakelijk daar de concentratie aan D.D.T. er toen reeds tienmaal hoger lag dan in de Noordzee.

Momenteel neemt de D.D.R. actief deel aan de uitwerking van het akkoord inzake de Baltische Zee, dat op 3 mei 1980 van kracht werd. Dit akkoord beoogt, niettegenstaande de toename van landbouw en industriële activiteiten in dit gebied, een geleidelijke vermindering van de schadelijke stoffen

die in de Baltische zee gestort worden.

Het nieuwe programma sluit aan bij het reeds in 1973 door de minister-raad van de D.D.R. opgestelde omvangrijke programma om de Baltische Zee te zuiveren. Dit omvatte talrijke maatregelen om via land, lucht en schepen de watervervuiling te verminderen, deels door een verhoging van het vermogen van de bestaande zuiveringsinstallaties, alsook door de bouw van nieuwe zuiveringsinstallaties in steden, dorpen en fabrieken tot ver in het binnenland. Dit gebeurde o.a. in de steden Neubrandenburg en Pasewalk, 100 km. van de kust gelegen. Door deze maatregelen verminderde de hoeveelheid afvalwater die in de Baltische Zee terecht kwam.

Dat de D.D.R. het niet bij woorden houdt, bewijzen de volgende gegevens : 65% van de Oostduitse koopvaardij- en visserij-schepen zijn uitgerust met separatoren, die de stookolie van het water scheiden.

Modernere schepen zijn uitgerust met installaties voor afvalverbranding en de behandeling van afvalwater.

Twee stookolieverwijderende schepen houden het water van de havens van Rostock, Wismar, Stralsund en Sassnitz rein en in de haven van Rostock behandelt een installatie het water afkomstig van olietankers.

Vele landen willen de ingeslagen weg van de D.D.R. volgen.

Het besef dat de kwaliteit van water en strand belangrijk genoeg zijn om er veel geld tegenaan te gooien groeit. Ook bij de landen rond de Middellandse Zee.

Op een zesdaagse ministerkonferentie te Cannes (begin juni jl.), georganiseerd door de milieuvereniging van de Verenigde Naties (UNEP), zijn 16 van de 18 oeverstaten en de Europese Gemeenschap het eens geworden de komende drie jaar samen 450 miljoen BF te besteden aan "het redden van de Middellandse Zee".

Het hoofdkwartier van de coördinatiegroep, die de rechtstreekse leiding van het reddingsplan M.A.P. (Mediterranean Action Plan) op zich neemt, wordt gevestigd te Athene.

Het budget wordt grotendeels opgeslorpt door drie hoofdprojecten: het opmaken van een blauwdruk (Blue Plan) van de weerslag van industri-

Het Blue Plan (100 miljoen BF) omvat een uitgebreid controle- en vorsingsprogramma, uitgevoerd door 83 gespecialiseerde laboratoria in 16 oeverstaten.

Door dit programma verkrijgt men een bruikbare gezondheidskaart van de Middellandse Zee en weet men hoe snel de toestand verbetert of verslechtert terwijl het eveneens een nuttig werkinstrument is voor het toezicht op het naleven van de verdragen over de aan land gelegen bronnen van vervuiling want liefst 85% van de totale vervuiling van de Middellandse Zee bestaat uit industrieel afval, stadsrioolwater, kunstmest en pesticiden.

Naast deze gezamenlijke aanpak werkt ieder land nog afzonderlijke programma's uit om de kwaliteit van kustwater en kustgebieden te verbeteren omdat het wegens de onzichtbare vervuiling door bak-

alisatie, toerisme, vervoer en alle andere menselijke activiteiten op het leefmilieu in het Middellandse Zeegebied; een programma met praktijkgerichte projecten inzake vissteelt en zonneënergie en het oprichten van een operationeel centrum op Malta voor de bestrijding van olievervuiling.

Een vlugge uitvoering van de programma's voor de redding van de Baltische zee kan de zeehond aldaar voor verdwijning behoeden.

teriën en zware metalen het nog jaren kan duren vooraleer alle stranden weer veilig zijn voor de miljoenen badgasten.

Naar een samenwerkingsprogramma van de milieubeweging in Noord en Zuid ?

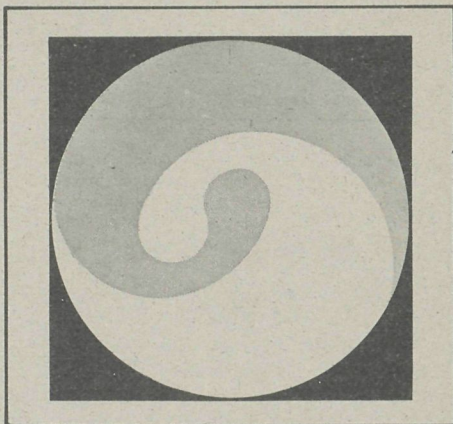
Roeland Dirks.

Op 3 oktober jongstleden te Brussel debatteerden de deelnemers aan de sektievergadering van de Werkgroep Leefmilieu van het 38ste Algemeen Nederlands Kongres aan de hand van een diskussienota en twee werkdokumenten: "Bijdragen tot een geïntegreerd milieubeheer" en Grenze-loos Milieu". Dit goed gedokumenteerd werkstuk van de hand van milieudeskundige Nico Visser bevat een gedetailleerd overzicht van de bestaande milieuregelingen aan weerszijden van de grens, waarin naast de hinderproblemen, ook de ruimtelijke ordening, het natuurbehoud en de landschapszorg zijn opgenomen.

De werkgroep had het niet moeilijk om vast te stellen dat de milieuverontreiniging grensoverschrijdend is en dat het milieubeheer dat dus ook moet zijn.

Een aantal belangrijke aanbevelingen gericht op een verdere integratie, een betere samenwerking en een beleid dat op elkaar is afgestemd, werden goedgekeurd.

Aansluitend op de programmaverklaring, zoals die op de openingszitting werd naar voren gebracht, wordt herinnerd aan één van de belangrijkste uitgangspunten: de hoogdringendheid om te komen tot een verantwoord gebruik van de

schaarsten, die heersen of zullen gaan heersen op het gebied van energie en grondstoffen, en ook voor wat betreft de beschikbare ruimten en waters. Dit gebeurt zowel ten aanzien van de globale wereldsituatie, als voor de zich snel wijzigende ontwikkelingen in onze lage landen.

Milieu-Effekt-Rapportering en Waterverdragen.

Om de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren dient op korte termijn een wettelijke regeling van de Milieu-Effekt-Rapportering (MER) in België en Nederland tot stand te komen. Daarin moet plaats worden geruimd voor grensoverschrijdende rapportering, met duidelijke inspraak van de bevolking aan beide kanten van de grens.

Vooraf dient het milieu in het grensgebied geïntegreerd in kaart te worden gebracht. Zo moeten bijvoorbeeld de tussen België en Nederland gearafaerde waterverdragen onderworpen worden aan een MER, vóór zij aan de onderscheiden parlementen ter goedkeuring worden voorgelegd. Daarbij dienen alle mogelijke alternatieven te worden overwogen, het nul-alternatief inbegrepen.

Edukatie en geïntegreerd milieubeleid.

De natuur- en milieuedukatie moet in beide landen een wezenlijk onderdeel worden van het milieubeleid, zowel met betrekking tot het onderwijs als tot het vormingswerk.

Bij de Vlaamse Raad wordt aangedrongen op het sluiten van een overeenkomst met het Nederlandse parlement over een geïntegreerd milieubeleid in de brede zin, waarin zowel het natuur- als het cultuurpatrimonium begrepen zijn. Daarnaast dienen de kontakten tussen de provincies en die op andere bestuurlijke niveaus verder te worden bevorderd. Zo is bijvoorbeeld een inter-provinciale ambtenaar gewenst in de andere grensprovincies. Tot nu toe bestaat hij alleen voor de beide Limburgen, waar hij trouwens met sukses werkt.

Afvalstroom en meldingsplicht.

De wettelijke normen in België en Nederland ten aanzien van de toelaatbare belasting van het milieu dienen ter verwezenlijking van een geïntegreerd beleid, op elkaar te

worden afgestemd. Hetzelfde geldt voor de heffingen, die van een zodanige hoogte moeten zijn dat ze - weliswaar met begrip voor de moeilijkheden die het bedrijfsleven in tijden van laagconjunktuur ondervindt - een stimulans vormen voor een drastische beperking van de afvalstroom.

In geval van vestiging van bedrijven, die het milieu over de grens kunnen belasten, moet een wederzijdse meldingsplicht worden opgelegd. De openbaarmaking van alle van belang zijnde gegevens, een eventueel rampenrapport inbegrepen, is daarbij een noodzakelijke vereiste.

Probleem- en radio-actief afval.

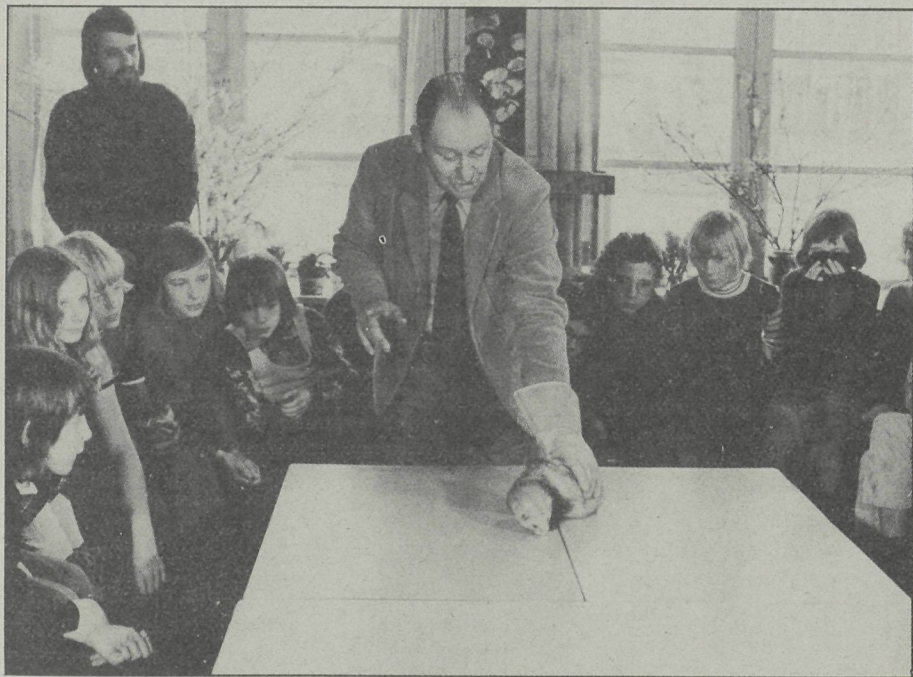
Bij herhaling wordt roekeloos opgetreden met chemisch, radioactief en ander probleemafval. Zo geven de ongelijke regels aangaande het dumpen van probleemafval vanuit Nederland en België aanleiding tot gevaarlijke en onnodige transporten. De chemische afvalstroom vanuit Nederland naar België baart trouwens grote zorgen. Het is van groot belang dat beide landen een eenvormig beleid voeren met betrekking tot het Verdrag van Londen, dat het dumpen van probleemafval in zee regelt. Daartoe moet dit verdrag dringend door het Belgisch parlement worden goedgekeurd. Geen probleemafval dumpen in de biosfeer moet het uiteindelijke resultaat zijn. Het ontstaan van radioactief afval moet trouwens zoveel mogelijk worden beperkt.

Opsporings- en vervolgingsbeleid.

Het opsporings- en vervolgingsbeleid met betrekking tot milieudelikten verschilt op een aantal punten aanzienlijk. Ook hier is onderlinge afstemming een noodzaak. De maximum-straffen, die kunnen worden opgelegd voor overtredingen van milieubescherpende wetten, zijn in België merkkelijk lager dan in

Ruimtelijke Ordening en natuurbescherming.

In de grensgebieden dient een wederzijds afgestemd ruimtelijk beleid te worden opgesteld, waaraan de streekplannen, bestemmingsplannen en gewestplannen moeten worden aangepast. De actieve deelname van de burger bij het voorbereiden, de besluitvorming en de uitvoering van deze plannen dient uitdrukkelijk te

De natuuredukatie moet een onderdeel vormen van het milieubeleid.

Nederland. Om te voorkomen dat misbruik wordt gemaakt van dit verschil in 'tarief voor wetsovertredingen' dienen de strafmaxima op zo kort mogelijke termijn gelijk te worden getrokken op tenminste het niveau van de Nederlandse wet economische delikten.

worden verzekerd aan beide zijden van de grens.

Door ondermeer de grote infrastructuurwerken, de vestiging van milieubelastende bedrijven en de recreatie worden op natuur en landschap

zware druk uitgeoefend. Het is van groot belang dat op korte termijn grensoverschrijdende natuurgebieden en landschapsparken worden veilig gesteld, door middel van een gezamenlijke wettelijke regeling.

Toekomstige werking.

Op 12 november aanstaande zal de Werkgroep Leefmilieu van het Algemeen Nederlands Kongres haar werkzaamheden voortzetten en ondermeer nagaan hoe een samenwerkingsprogramma van de milieubeweging in Noord en Zuid kan tot stand komen en worden uitgewerkt.

GRENZELOOS MILIEU.

Deze studie in opdracht van de werkgroep leefmilieu van het 38e Algemeen Nederlands Kongres, dient zichzelf aan als een beperkt boekwerk met dubbel doel: een aantal Belgische en Nederlandse wettelijke regelingen worden naast elkaar gezet om de bewoners van het Belgisch-Nederlands grensgebied wegwijs te maken in de doolhof van wederzijdse wettelijke regelingen. Daarnaast wil dit boek -geschreven door Nico Visser- een gerichte aanpak vergemakkelijken bij het streven naar onderlinge afstemming van deze wettelijke regels.

De studie wordt ingedeeld in zes delen. In deel 1 wordt een overzicht gegeven van een aantal belangrijke regelingen die op het leefmilieu betrekking hebben. In de delen 2,3 en 4 wordt een overzicht gegeven van de wetten op het gebied van respectievelijk de milieuverontreiniging, de ruimtelijke ordening en de natuurbescherming.

Onder iedere wet is een schematische behandeling opgenomen die als volgt is opgesteld: eerst wordt het doel van de wet aangegeven, met verklaring van genoemde begrippen en aanduiding van de deelgebieden waarop de wet betrekking heeft.

Onder de hoofding "Invloed van de burger" wordt aangestipt waar de burger terecht kan, het verloop van de inspraakfase, beslissingstermijn en eventuele mogelijkheden tot beroep tegen een beslissing.

Onder de titel "Sankties" wordt aangegeven welke straffen er staan op overtredingen van de wetbepalingen.

Ten slotte wordt onder "Praktijk" geschetst hoe de praktische uitvoering van de wet gestalte heeft gekregen en krijgt. Dit geschiedt aan de hand van voorbeelden, over het algemeen situaties in het Belgisch-Nederlands grensgebied.

In deel 5 wordt kort het ontstaan en de structuur van de milieubeweging in Nederland en België geschetst.

In deel 6 ten slotte wordt een beeld gegeven van de structuur bij het bestaande Belgisch-Nederlands milieuoverleg.

In een bijlage is een handige adreslijst van milieugroepen in België en Nederland afgedrukt.

Dit werk is te verkrijgen op het sekretariaat van Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen of door storting van 160 fr. op rekeningnummer 427-9082201-48 met vermelding "Grenzeloos milieu".

DVM.

Pers en Milieu

Gaby Verhaegen.

Deze rubriek geeft u een overzicht van het aktueel milieunieuws uit de nederlandstalige pers van van 15 september tot 15 oktober '81.

Openbaar vervoer.

Een uitbreiding van het treinnet is voorzien voor 1986 voor de lijn Brussel - Amsterdam. Dit als navolging van het Franse voorbeeld. Onlangs had namelijk de inwijding plaats van de "train à grande vitesse" (TGV) die de afstand tussen Parijs en Lyon aflegt in 2u 40 min. 429 km.). Een uitbreiding is voorzien naar Marseille, Bretagne, Brussel, Genève en eventueel Londen (komt de kanaaltunnel er dan uiteindelijk toch?).

In Ukkel worden miljarden aan ondergrondse metrowerken gespendeerd. Protest is gerezen tegen het ondergronds maken van twee trams die met een omweg op de aanwezige metrolijn aansluiten, omdat een ondergrondse autotunnel een recht - streekse verbinding verhindert. Resultaat: 210 miljoen geldverspilling. Daarbij komt nog dat het autoverkeer wordt geïntensifieerd, waardoor het openbaar vervoer verdrongen wordt. Alle alternatieve voorstellen werden verworpen.

Lawaaihinder.

Ondanks het feit dat in 1973 een wet ter beteugeling van geluidshinder en in 1977 een uitvoeringsbesluit met te eerbiedigen geluids-

normen werd uitgevaardigd, is men tot de vaststelling gekomen dat de plaatselijke besturen niet over een sonometer beschikken.

Dit mag echter geen reden zijn om niet op te treden, wanneer er klachten worden neergelegd, zoals te Bierbeek, waar telegeleide modelvliegtuigen, naast E-5, lawaai en fabriekstank het woongebied onleefbaar maken.

Waterbeheersing.

Te Knokke-Heist werd 59 ha land op de zee gewonnen, wat op het eerste gezicht positief is. Milieufederatie Brugge-Oostkust heeft hiertegen met een open brief aan de regering geprotesteerd omdat dit enkel de vestiging van een LNG-terminal in de haven van Zeebrugge ten goede komt.

De argumenten tegen deze verwezenlijking zijn: gevaar voor de Heistse bevolking, onveilige scheepvaart, verlamming van de zeevisserij, gebrek aan wettelijke beschermingsmaatregelen, zware financiële last en een aanslag op natuur en landbouw. Daarbij komt nog het gebrek aan inspraak van de bevolking, waarvan het protest een teken aan de wand is.

Volgens de staatssekretaris voor het leefmilieu van het Waalse Gewest, is het onevenwicht van de investeringen in de twee gewesten tengevolge de uitbreiding van de Zeebrugse haven nog niet bijgelegd. Daarom wil hij het verschil van 0,8 miljard besteden aan het kanaal Belleghem-Zandvliet, zodat het transport van de Maas de Schel-

de zou kunnen bereiken zonder over Antwerpen te gaan. Ook vindt hij de Nederlandse en Vlaamse eisen over de kwaliteit van het Maaswater te hoog.

In Nederland gebruikt men afvalwater om via een warmtewisselaar zwembadwater te warmen. Ook het afgekoelde water wordt opnieuw gebruikt, zodat de 3 miljoen projectkosten op 5 jaar opgebracht zijn.

De Assenedse Geulen, die pas tot beschermd gebied verklaard werden hebben zwaar te lijden onder heimelijke dumping van 5000

liter olieafval. De afvalstoffen zijn door de firma Van De Velde in de riool gedumpt die via een beek tot in het krekengebied doordringt. Het goedje is afkomstig van een produkt voor roestbehandeling uit een autoassemblagefabriek in het Gentse. Het afgraven van de oevers en het ruimen van de gracht komt uiteraard op rekening van de firma. Over de schade aan fauna en flora wordt gezwegen.

Afvalproblemen.

Naar aanleiding van de vermeende gifstortingen op de stortplaats Hoge Maey en het Antwerps dokwater zijn onderzoeken aan de gang en stelde het stadsbestuur een re-

glement op waarbij sluikstorters tot 100.000 fr. boete krijgen. Hierbij wordt het Centrum voor Lucht- en Waterverontreiniging geacht 50 stalen per jaar te nemen als permanente controle.

Wegens de vulling van de putten te Kemzeke moest een spoedoplossing gevonden worden voor het groot huisvuil en industrieel niet-toxische afval. Vervoer naar Rumst zou te veel kosten meebrengen, daarom werd de opening van de kleiputten te Tielrode aangevraagd door de Interkommunale van het Waasland.

Een vraag tot bescherming van de putten was echter al ingediend. Op 30/9 tekende M. Galle het klasseringsbesluit dat voor min. 9 maanden geldig blijft. Later volgt een definitieve beslissing.

In Waasmunster heeft het Aktiekomitee "Gezond water = geen stort" geprotesteerd tegen de inplanting van een stort in de Hamstraat omdat deze deel uitmaakt van een stedenbouwkundig gebied voor gemeenschapsvoorzieningen. Daarbij komt nog dat het (Europees) natuurreservaat Molsbroek nabij ligt. Ook de rijksgezondheidsinspektie en het mijnwezen staan volledig negatief omwille van de ligging en de bodemstructuur, die insijpeling en aantasting van het grondwater niet uitsluit.

De Werkgroep Hobokense Polder heeft in grondmonsters van de Hobokense polder, teerbervattende industriële afvalstoffen aangetroffen. Hiermee is dus zowel ten zuiden als ten noorden van het sociale woningbouwproject "Polderstad" zware bodemverontreiniging vastgesteld.

Ondanks de protestakties heeft de 7000 ton kernafval, van Nederlandse, Belgische en Zwitserse afkomst, de Golf van Biskaje bereikt. Daarmee loopt het gedumpte kernafval in dit Spaans vissersgebied op tot 80.000 ton, tellend vanaf 1967.

De Interkommunale Haviland wil een uniek experiment begin '82 verwezenlijken: huisvuil omzetten in brandstof.

Hiermee zou het volume huisvuil tot 25% van het huidige volume gebracht worden, wat een oplossing biedt voor het dringend ruimtekort op de brekwerf. De recyklage-module zal na het breken de zware van de lichte frakties scheiden. De lichte kan dienen voor de productie van tweederangsbrandstof, die opslagbaar en vervoerbaar is, in tegenstelling tot het rechtstreeks verbranden van afval.

Natuur- en landschapsbescherming.

Een voorlopige beschermingsmaatregel werd uitgevaardigd voor 4 Assenedse kreken: de Kleine Geul, de Grote Geul, de Rode Geul en de Grote Kil, met de naaste omgeving. Dit ondanks bezwaren van vissers en verontruste eigenaars, die dachten dat ook landbouwgronden in het gebied inbegrepen waren.

Te Lichtaart en Arendonk werden de rijksnatuurpaken "Het Goorke" en "Het Zwart Water" tot staatsnatuurreservaat verklaard. Hiervoor worden advieskommissies opgericht die het beheer zullen waarnemen. De gebieden bieden (over)-levingsmogelijkheden aan talrijke dier- en plantesoorten.

Te Neerpelt werd het twintigjarig bestaan van het Hagevenreservaat

in de kijker gesteld. Het uit duinen en vennen bestaande stuk is van enorme natuurwetenschappelijke waarde. 20 jaar geleden werd in het kontrakt tussen de gemeente en de ENVR overeengekomen dat het altijd natuurgebied zou blijven met de nodige opgelegde beperkingen.

Konservator H. Lehaen wees echter ook op het belang om de bufferzone niet te verwaarlozen, de weekendverblijven te verhinderen uit te breiden, de landbouwgordel als beschermingszone te behouden.

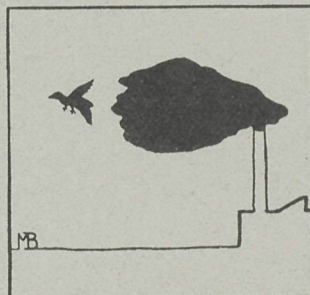
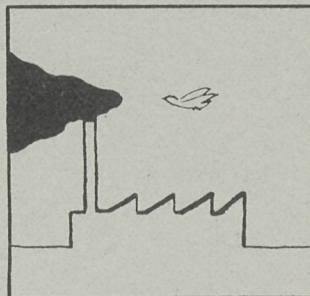
De Werkgroep ISIS heeft nieuwe ongehoorde praktijken van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening aan het licht gebracht aan de hand van twee flagrante dossiers: het dossier "Bollen", met betrekking tot het natuurgebied van Dommel en Bolhezerbeek en het dossier "Smeets-hof" met betrekking tot het gelijknamige natuurgebied te Bocholt.

Ondanks herhaalde klachten bij het Hoofdbestuur van Stedebouw en bij het parket werden in één jaar tijd in het Smeetshof ruim een halfmiljoen vierkante meter natuurgebied verwoest en loofbomen geveld over een afstand van niet minder dan 12 kilometer. Door de Werkgroep ISIS werden alle rechtsmiddelen aangewend om het milieu te verdedigen. Deze werden echter onder druk van privé-belangen uitgeschakeld. Samen met de Werkgroep ISIS eist de Bond Beter Leefmilieu de uitvoering van het wettelijk herstelplan overeenkomstig het gewestplan Neerpelt-Bree.

Luchtverontreiniging.

In Tielt heeft de wijk Hoogserlei af te rekenen met reukhinder en ziekteverschijnselen afkomstig van de vetmelterij van het nabijgelegen Exportslachthuis. Het aktiekomitee van de bewoners en de mi-

lieuvereniging "De Torenvalk" wijten de stank aan het in werking stellen van een nieuwe installatie. De zaakvoerder schoof de reukhinder echter in de schoenen van de omliggende landbouwbedrijven.

Het loodgehalte in het bloed van de Hobokense kinderen is weer gestegen, ondanks de saneringsmaatregelen van twee jaar geleden. Bovendien maakt men zich zorgen over de groeiende onverschilligheid bij de bevolking en het uitblijven van wezenlijke verbeteringen. Ondanks dit is vernomen dat de "Métallurgie" nog wil uitbreiden. "Voor hen zijn de geldboetes van 5000 fr. lachwekkend" verklaarde het Pluralistisch Aktiekomitee tegen Loodvergiftiging (PAL). Op dit ogenblik zijn de scholen op de Maretusberg gesloten. Ter vervanging wil men nieuwe lokalen bouwen in de buurt van "Polderstad" Hoboken.

Dwangsom en bouwovertradingen.

Anne Mie Draye.

De dwangsom lijkt ons een nuttig onderwerp, zelfs al is het een vrij gespecialiseerde materie. Vooral omdat dit nieuw rechtsmiddel van belang is voor milieugroeperingen, die een rechtszaak inleiden met betrekking tot ruimtelijke ordening, met de bedoeling te komen tot herstel in de vroegere toestand of tot stopzetting van de werken.

De redactie.

Op 26 november 1973 werd te 's Gravenhage door gevolmachtigden van de Belgische, Nederlandse en Luxemburgse regeringen de Beneluxovereenkomst houdende Eenvormige Wet betreffende de dwangsom ondertekend. De Wet van 31 januari 1980 keurde deze overeenkomst voor België goed, zodat de overeenkomst en de eenvormige wet van 1 maart 1980 af ook in ons land in werking traden. Van dat ogenblik af bestaat derhalve de mogelijkheid om in een aantal gevallen een dwangsom te vorderen.

Definitie.

De dwangsom kan als volgt gedefinieerd worden: het is een geldsom, die door de rechter aan de schuldenaar wordt opgelegd, ten einde op de schuldenaar druk uit te oefenen opdat hij de tegen hem uitgesproken veroordeling zou nakomen.

Herstel in vroegere toestand bij ernstige bouwovertradingen.

In het kader van dit artikel worden enkele bedenkingen gemaakt in verband met de dwangsom inzake bouwovertradingen. Bij werken en handelingen die een ernstige aantasting betekenen van de open ruimte (bijv. een illegaal opgetrokken bouwwerk in een waardevol natuurgebied) wordt vaak, zowel door de overheid als door milieuverenigingen het herstel van de plaats in de voorgaande toestand geeist.

Wanneer de rechtbank deze eisen involgt, zijn de problemen jammer genoeg nog niet van de baan. In ons huidige rechtssysteem ontbreekt immers een algemene regeling van de direkte tenuitvoerlegging (dit is de tenuitvoerlegging zonder of buiten de medewerking van de schuldenaar) van vonnissen die een veroordeling bevatten om iets te doen, zoals bijvoorbeeld herstel in de oorspronkelijke toestand.

Het is voor een milieuvereniging bijvoorbeeld vaak erg moeilijk om, ook al heeft men een rechterlijke uitspraak, een illegaal bouwwerk te gaan afbreken.

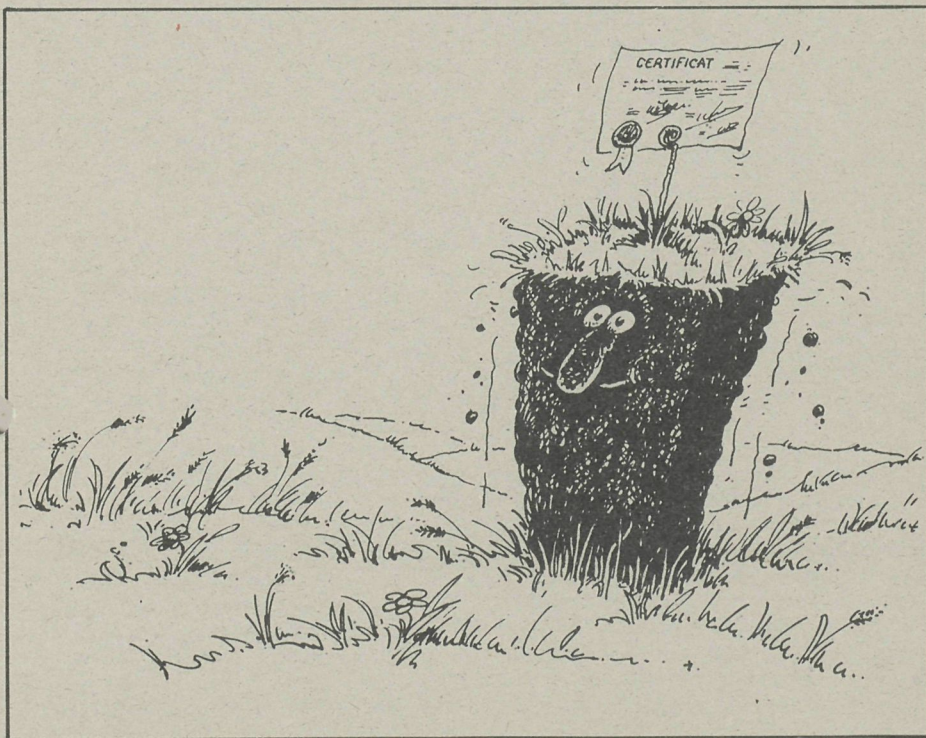
Dit impliceert immers onder meer dat men als vereniging eerst zelf

de nodige fondsen dient bijeen te brengen om bijvoorbeeld de aannemer die moet afbreken te betalen. De gemaakte kosten kunnen nadien uiteraard teruggevorderd worden van de veroordeelde, maar dit zorgt vaak voor heel wat problemen en onzekerheden. Ook de overheid wordt gekonfronteerd met moeilijkheden wanneer zij, op last van de veroordeelde, een plaats in de oorspronkelijke toestand wil herstellen: zij moet bijvoorbeeld zorgen dat een aannemer wordt aangesteld met inachtneming van de hierbij voorziene wettelijke formaliteiten.

De dwangsom naast het herstel in de vroegere toestand.

Vandaar dat er meer en meer stemmen opgaan om, op het vlak van de

ernstige bouwovertradingen, naast het herstel in de vroegere toestand, ook een dwangsom te vorderen. De dwangsom raakte sinds 1 maart 1981 goed ingeburgerd in ons rechtssysteem: er zijn uitspraken waarin zij gevraagd en desgevallen ook toegekend werd op diverse domeinen, handelsrecht, zakenrecht enz. Ook op administratief-rechterlijk vlak waren er een aantal uitspraken waar bijvoorbeeld de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kort geding de stopzetting van bouwwerken beval. Dit tot de Raad van State uitspraak zou gedaan hebben over de geldigheid van de bouwvergunning. Om deze stopzetting kracht bij te zetten werd een dwangsom opgelegd, per dag dat de werken toch zouden worden voortgezet, in strijd dus met het bevel tot stopzetting.

Wanneer men een dwangsom vordert in een zaak waar herstel in de vroegere toestand wordt geëist, beoogt men de overtreder zelf zijn onwettig bouwwerk te laten afbreken, omdat het voor hem te duur zou worden het te laten staan. In geval van veroordeling tot een dwangsom, kost het de veroordeelde namelijk een bepaalde som per dag, week, maand ... dat hij het illegale bouwwerk, dat moet afgebroken worden, laat staan.

Het vorderen van de dwangsom.

De rechter kan nooit een dwangsom toekennen indien zij niet expliciet door de eiser gevorderd wordt, zij kan dus nooit ambtshalve opgelegd worden. De dwangsom kan opgelegd worden door de diverse rechtbanken en hoven, ook door voorzitters zetelend in kort geding.

Vereist is wel dat de partij die naast de hoofdveroordeling ook een dwangsom vordert, een voldoende belang heeft zowel bij de hoofdveroordeling als bij de veroordeling tot dwangsom. Het belang bij het opleggen van een dwangsom wordt meestal zonder problemen aanvaard wanneer het belang bij de hoofdveroordeling volstaat. In zeer uitzonderlijke gevallen is dat niet zo: bijvoorbeeld wanneer men aanneemt dat de veroordeelde zonder meer de hoofdveroordeling zal uitvoeren. Voor een milieuvereniging betekent dit konkreet dat indien haar eis tot herstel van een bepaalde plaats in de vroegere toestand door de rechtbank ontvankelijk wordt verklaard, zij meteen ook op een paar uitzonderingen na, een dwangsom kan vorderen.

Grootte en uitvoeringsmodaliteiten.

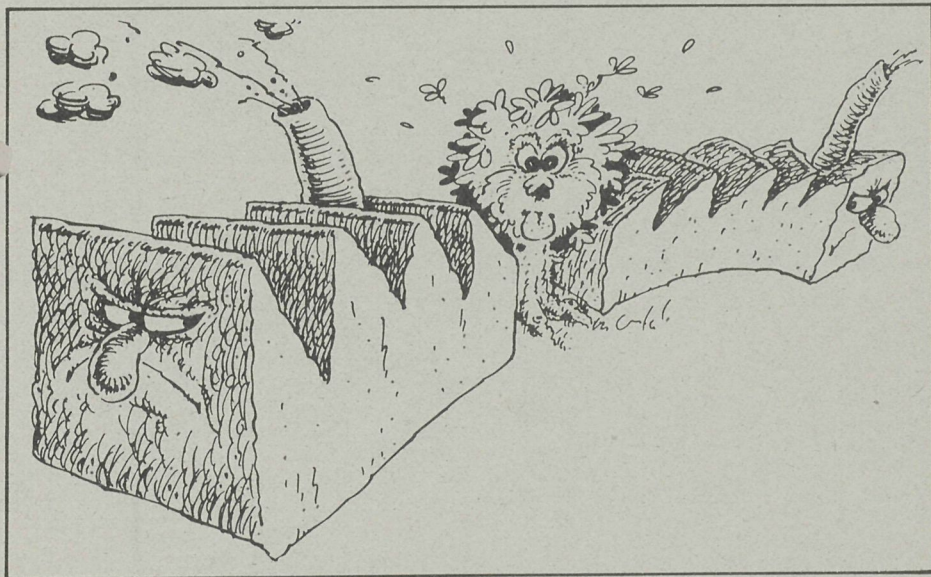
De dwangsom is geen schadevergoeding: zij heeft tot uitsluitende bedoeling de schuldenaar tot uitvoering van een vonnis of arrest te dwingen en moet daarom voldoende hoog zijn om efficiënt te zijn. De eiser die een bepaalde som vordert, dient voor ogen te houden dat dit gevorderd bedrag meteen ook het maximumbedrag is dat door de rechter kan worden toegekend.

"Kan" toegekend worden, want de rechter beslist volledig souverain, van geval tot geval, of er inderdaad een dwangsom toegekend wordt en, indien dit het geval is, hoeveel deze bedraagt. De dwangsom kan bepaald worden op één bedrag dat dan ook in één keer verschuldigd zal zijn, ofwel op een bedrag per tijdseenheid.

Een voorbeeld om dit te verduidelijken. Iemand krijgt 14 dagen de tijd om zijn illegaal bouwwerk af te breken, en er wordt hem een dwangsom opgelegd. In het eerste geval, van de eenmalige dwangsom, verbeurt hij op de 15de dag een dwangsom van bijvoorbeeld 100.000 frank. Na deze ene som worden er geen verdere dwangsommen verbeurd, ook al blijft het gebouw staan. Het is wel zo dat de schuldenaar nog altijd gehouden is de hoofdverbintenis na te komen, maar het 'dwangmiddel' van de dwangsom valt weg. In het tweede geval wordt vanaf de 15de dag, dagelijks (of wekelijks of maandelijks) een dwangsom van bijvoorbeeld 5.000 frank verbeurd, en dit tot het gebouw in kwestie is afgebroken. Gewoonlijk bepaalt de rechter bij dwangsommen per tijdseenheid ook wel een maximumtermijn, van bij-

voorbeeld een jaar, waarna ook geen dwangsommen meer verschuldigd zijn, ongeacht of het gebouw intussen afgebroken is. Met het innen van de dwangsom wordt meestal de advocaat van de eiser belast. Men dient in dit verband voor ogen te houden dat dwangsommen die verbeurd zijn ook binnen de zes maanden effectief moeten geïnd worden.

vorderen. Hierover werd door de hogergenoemde partijen een principiële verklaring ondertekend. De gemeenten en de provinciale directies van stedenbouw kregen elk een omzendbrief toegestuurd waaraan deze principiële verklaring aangehecht werd. De omzendbrieven zelf bevatten praktische gegevens betreffende de manier waarop respek-

De dwangsom en de Werkgroep Open Ruimten.

Zoals in het vorige nummer van Milieurama werd gemeld, vergadert sinds eind 1980 een werkgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van het Staatssekretariaat voor Ruimtelijke Ordening, de Bond Beter Leefmilieu, Het Nationaal Komitee Weekendverblijven en de Koning Boudewijnstichting. De bedoeling van deze werkgroep is bij te dragen tot de maximale vrijwaring van de open ruimten en hier toe enerzijds bouwovertrekkingen tegen te gaan en anderzijds een volwaardig recreatiebeleid te be-

tievelijk de gemeenten en de provinciale directies daadwerkelijk kunnen bijdragen tot de vrijwaring van de open ruimten. In de omzendbrief aan de provinciale directies werd expliciet gesteld dat wanneer zij voor de rechtbank het herstel in de oorspronkelijke toestand vorderen, zij meteen ook een dwangsom dienden te vorderen. Over enige tijd zal blijken in welke mate de rechters zullen ingaan op de vorderingen van dwangsommen. De dwangsom is op zich al op talrijke domeinen van ons rechtssysteem efficiënt gebleken. De toekomst zal uitwijzen of zij ook een probaat middel zal worden om de wetten op de stedenbouw te doen naleven.

De Alta-stuwdam : Meer dan een milieustrijd.

Lieve Grauls.

In het Noordelijk deel van Skandinavië ligt de streek die wij verkeerdelijk 'Lapland' noemen.

Eigenlijk zijn 'Samiland', dat bewoond wordt door de 'Sami' de korrekte termen. De geschiedenis van de Sami gaat terug tot 8000 jaar v.C., zodat we wel degelijk van een inheems volk kunnen spreken.

Zowel de streek als het volk is voor Europa uniek te noemen. De Sami leven van landbouw, visvangst en - ongeveer 10% - van rendierteelt.

Sedert de 16de, 17de eeuw kreeg het Sami-volk sterke tegenstand van zijn 'Westerse' thuislanden: het nomadenvolk werd gedwongen een nationaliteit te kiezen en belastingen te betalen (in sommige perioden aan vier landen tegelijk!). Het Sami kollektief grondbezit stoot nog steeds op veel onbegrip en hun taal is niet als officieel erkend in administratie en onderwijs. De Sami zelf beschouwen zich, zowel in Noorwegen, Zweden als Finland, als een onderdrukte minderheidsgroep. Daarom is de strijd tegen de Alta-stuwdam een principiële strijd geworden, een geweldloos gevecht voor het behoud van een uniek stuk natuur, dat een belangrijke rol speelt in het levensonderhoud van vele mensen.

Regulariseer maar aan.

Noorwegen heeft de grootste elektriciteitsproduktie van de wereld per inwoner, en al die elektriciteit komt uit de waterkrachtcentrales. Het land heeft ook aanzienlijke gas- en oliereserves, maar desondanks blijft de industrie de waterkrachtcentrales uitbreiden.

De meerderheid van de waterlopen zijn reeds geregulariseerd, wat meebrengt dat er onrust ontstaat over het lot van de ongerepte rivieren. De energiemaatschappijen willen zoveel mogelijk waterlopen ontginnen, terwijl natuurbeschermers menen dat de meest waardevolle moeten beschermd worden tegen de hydro-elektrische ontginning. Noorwegen moet in staat zijn een inspanning te leveren om een van haar mooiste rivieren te laten stromen zoals zij dat sinds eeuwen doet!

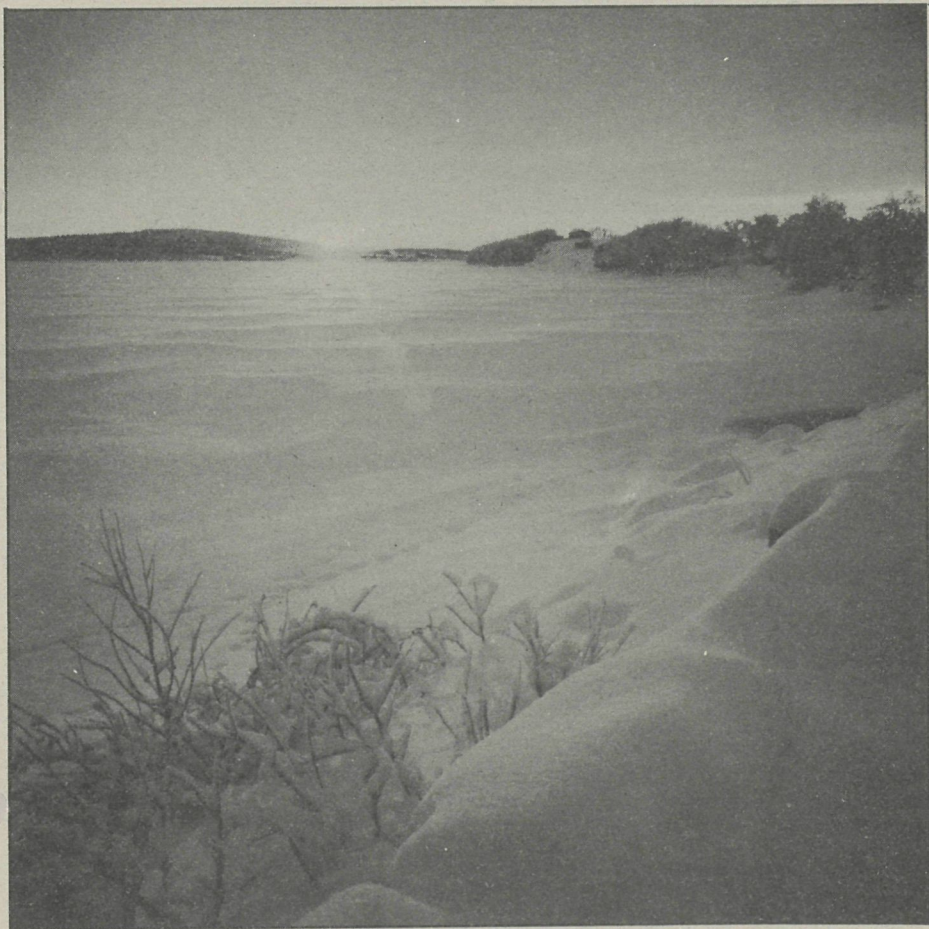
De strijd om de Alta-rivier.

De Alta-rivier is een van de waterlopen met bijzondere waarde: ze is de tweede grootste rivier van Finmark, de noordelijkste provincie van Noorwegen. De belangrijkste Sami-nederzettingen zijn hier gevestigd. Dat maakt het lot van de rivier zeer betekenisvol zowel in de kontroverse rond minderheidsgroepen als in verband met de milieubescherming.

De Alta-rivier is 170 km. lang en vloeit zowel door een onbewoonde unieke wildernis als door het meest bewoonde gebied van de streek. De rivier speelt een gróte rol in de rendierteelt, bessenteelt en de visvangst. De riviermonding is in Alta, een van de grootste steden

zee nog 200 ton zalm gevangen die zich voortplant in de rivier, levensbelangrijk voor de vissers dus.

Het landschap langs de rivier is fantastisch gevarieerd. Op 40 km. van Alta ligt de unieke Chauch

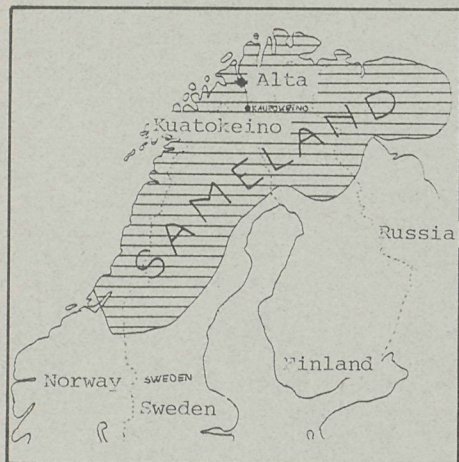

en een van de belangrijkste landbouwstreken van Finmark. Een gebied van 46 km., opwaarts van Alta, is een uitstekende streek voor het kweken van zalm. Ieder jaar worden er zo'n 20 à 30 ton zalm gevangen! Daarbij wordt er in de

Canyon, de breedste in Noord-Europa. Boven en onder de Canyon loopt de rivier door vruchtbare valleien, rijk aan fauna en flora, in schril contrast met het omringende plateau. De rivier zorgt in de streek voor tal van geologische, zoölo-

gische en botanische zeldzaamheden.

Net boven de Chaucho Canyon, in een diepe, enge ravijn, plant de nationale energiemaatschappij (NVE) een dam van 110 m. hoog, en een krachtcentrale. Daardoor zou de waterspiegel van een klein meer 6 km. van de dam met 15 meter stijgen.

Milieubezwaren.

Talrijke redenen motiveren de milieubeweging deze plannen te bestrijden.

De centrale zou zo weinig hydro-elektrische kracht produceren dat Finmark deze energie gemakkelijk uit andere streken van Noorwegen kan halen. De voorspelde energie uit Alta (625 GWh) is slechts 5/1000 van Noorwegens elektriciteitsproductie. Daarbij zijn sinds lang elders krachtigere centrales gepland. Komt nog dat de dam gebouwd zal worden in het midden van een wildernis die waard is beschermd te worden.

De zalmvoorraad zal geschonden worden door de vervuiling tijdens de bouw van de dam. Nadien zal de

waterhuishouding veranderen en de voedselvoorraad voor de zalm gedeeltelijk wegvallen.

De streek die geschikt is voor de rendieren, nu 30.000 in totaal, is reeds beperkt en zal nog kleiner worden. Het verkeer op de weg naar de nieuwe centrale zal de dieren afschrikken. Daarbij zal een essentieel deel van de streek, dat nu dienst doet als kalfplaats voor 4 tot 8000 dieren, bevoeid worden. In Noorwegen alleen zijn er in totaal ongeveer 20.000 rendieren. Al de beschikbare grond in het traditionele Samiland wordt gebruikt voor rendierteelt, uitbreiding elders is dus onmogelijk.

De landbouw in Alta en in het unieke Samidorp Masi, zal schade ondervinden. Op 70° Noorderbreedte is landbouw nog net mogelijk maar de regularisatie van de waterloop zal de problemen in verband met de wisselvalligheid van de stroming, ijsmassa's en ruw klimaat nog vergroten.

Tenslotte voerden de NVE en de regering geen Milieu-effekt-rapportering uit, die nochtans door de wet wordt voorgeschreven. Deze zaak wordt een principiële kwestie met als tegenspelers voor de NVE en de regering, de landbouwers, rendierfokkers, zalmvisseren en de Noorse Natuurbeschermingsvereniging. Een uiteindelijke beslissing zal door het Opperste Hof genomen worden.

De beweging tegen de dam.

De waterkrachtcentrale werd door Stortinget (de Noorse Algemene Vergadering) goedgekeurd in 1968. Tot nu toe werd iedere poging van de NVE om de werken te beginnen, gestopt door de Volksaktie. In

januari 1981 besliste de Noorse regering de weg naar de geplande centrale aan te leggen. 600 politieagenten verwijderden toen 800 demonstranten. Na een hongerstaking van 5 Sami's werden de werken op 24 februari stilgelegd. De regering gaf als reden dat er ter plaatse archeologische onderzoekingen dienden worden uitgevoerd naar vermoede overblijfselen van Saminederzettingen.

Sindsdien verwacht onze Noorse zustervereniging ieder ogen-

blik dat de werken hervat worden.

Het spreekt vanzelf dat internationale protesten tegen de Alta-stuw-dam de eisen van de Noorse milieu-organisatie kracht bij zetten.

Stuur daarom nu nog uw protestbrieven naar de Noorse regering: c/o The Prime Minister, Oslo 1, Norway. Ook steunbrieven zijn welkom bij : The Movement against the Damming of the Alta/ Kautokeino Watercourse. Grensen 8, Oslo 1, Norway.

Filippijnen : moordregime voor mens en natuur.

Mil Roekaerts.

"Laten we eerst investeringen aantrekken ... daarna kunnen we ons nog altijd zorgen maken over de vervuiling dat dit met zich meebrengt" en "Pollutie? Nou, daar is nog plaats genoeg voor". Dergelijke uitspraken uit de mond van President Marcos van de Filippijnen zijn kenmerkend voor het ontwikkelingsbeleid dat door zijn regime gevoerd wordt. Onder druk van de Wereldbank en het Internationaal Munt Fonds zette Marcos zijn en s'lands deuren wijd open voor de multinationale ondernemingen door het kreëren van vrije handelszones waar buitenlandse investeerders van een groot aantal voordelen konden genieten, het recht tot staken niet bestond en kinder- en vrouwenarbeid werd toegelaten.

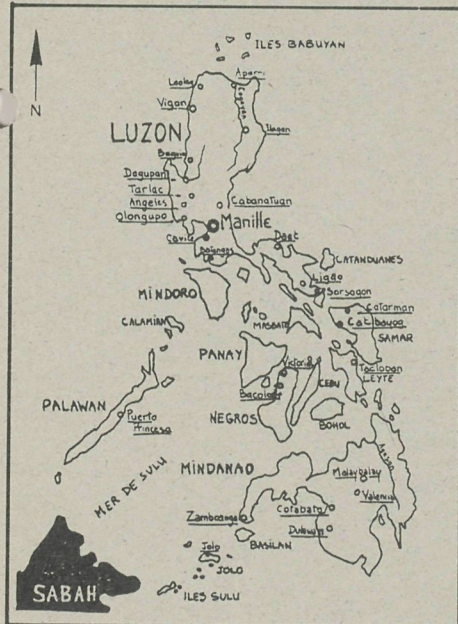
**Wat hier niet kan,
kan elders wel !**

Een van de eerste gegadigden van deze nieuwe vestigingspolitiek was de Kawasaki Steel Corporation, de derde grootste staal- en ijzerproducent in Japan. In eigen land had Kawasaki immers af te rekenen met het verzet van de plaatselijke bevolking tegen de verdere uitbouw van het bedrijf. Men vreesde de zware pollutie en de gifgassen die royaal in de atmosfeer losgelaten werden. President Marcos was er als de kippen bij om zijn Japanse ambtsgenoot te verzekeren dat pollutie de Filipino's niet afschrikt.

Bij hen zou Kawasaki welkom zijn. En Kawasaki kwam naar het landelijke noorden van Mindanao dat plots een nieuwe zwarte vlek in zijn natuurschoon kreeg. Boeren werden van hun land gezet tegen minimale of onbestaande vergoedingen om plaats te ruimen voor de fabriek en de bijbehorende ingenieursvilla's. Betogingen en protestacties hiertegen werden door het diktatoriaal bewind hardhandig in mekaar geknuppeld. Plaatselijke leiders werden opgepakt, gevangen gezet en zelfs

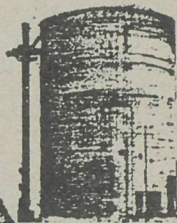
voor moorden schrok de overheid niet terug. De bitterste pil voor de bevolking, ten slotte, bleek dat er zelfs helemaal geen tewerkstelling met het projekt gemoeid was, vermits het een volledig geautomatiseerde fabriek betreft, die door de hooggeschoolde Japanse technici draaiend gehouden wordt. Van de 10.000 'beloofde' werkplaatsen zijn er uiteindelijk maar 400 verwezenlijkt.

Ook op andere plaatsen in de Filipijnen slaat de niets ontziende industrialisatie toe. In Bataan, een schiereiland ten noord-westen van Manila, waar een grote vrije handelszone gevestigd is, bouwt Westinghouse een gloednieuwe kerncentrale om de multinationale ondernemingen van energie te voorzien.

De plaats die werd uitgekozen ligt op een vulkanische breuklijn, waar aardbevingen en vloedgolven regelmatig voorkomen. Zelfs de mogelijkheid van een vulkaanuitbars-

Stop Nuclear Exports to Philippines & Third World

ting is niet uitgesloten daar Mt. Natib, op 10 km. van de kerncentrale nog lang niet uitgestorven is. Tijdens de laatste uitbarsting naderde de lava tot op 3 km. van de in aanbouw zijnde kerncentrale. En of dit nog niet voldoende reden tot nadenken was, leverde Westinghouse daarenboven een verouderd type reaktor dat in de Verenigde Staten geweigerd wordt omdat het niet aan de veiligheidsnormen voldoet. Het Three-Mile-Island incident had geen enkele invloed op de beslissing deze kernreaktor toch te bouwen, binnen bereik van de miljoenenstad Manila. Dit ondanks de massale protesten van de Filipijnse Beweging voor Natuurbescherming en de internationale solidariteitsakties die rond deze beweging werden gevoerd in Europa, Japan en de Verenigde Staten. Zoals alle bewegingen die het wagen de belangen van het volk te verdedigen tegen de belangen van de multinationale ondernemingen in, werd ook deze beweging voor milieubescherming subversief verklaard en staan haar leden voortdurend bloot aan militair machtsmisbruik.

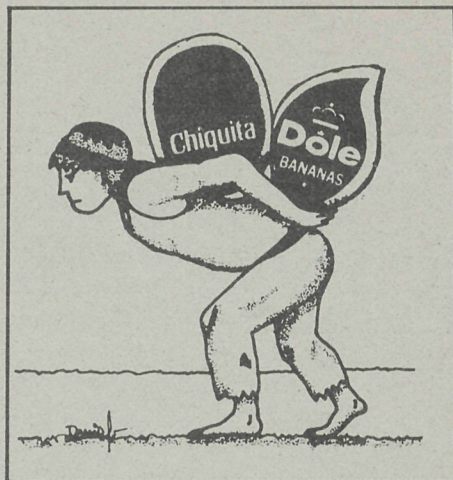
Dit alles is mogelijk omdat de kontrakten voor het bouwen van deze bedrijven werden toevertrouwd aan Disini, een bloedverwant en trawant van het presidentiële koppel, die één van de snelst-groeiende handels-konglomeraten opzette sinds het afkondigen van de staat van beleg in 1972.

Noch rijst noch vis, enkel rotte bananen.

Het ekologisch evenwicht op de Filipijnen wordt niet enkel bedreigd door industriële vervuiling. Ook massale ontbossing doet haar duit in het zakje. De houthonger van Cellophil, gesteund door buitenlandse kapitaal, heeft in grote gebieden van de provincie Abra, in het noord-westen van de Filipijnen, vele rijstvelden veranderd in modderpoelen. Dezelfde modder heeft een aantal koerswijzigingen van de rivieren veroorzaakt, zodat de rijstvelden nu zo overvloedig bevoloed worden dat ze blank staan en niet langer voor aanplanting in aanmerking komen. Vergoedingen voor vernielde velden, oogsten en fruitbomen moeten niet uitbetaald worden - zo luiden de presidentiële dekreten - want het Cellophil project dient het algemeen welzijn van het volk.

In Mindanao, het zuidelijkste eiland van de Filipijnen, werden hektaren en hektaren landbouwgrond ingepalmd door Dole, Del Monte en andere multinationalen voor het aanleggen van bananenplantages.

In ruil voor hun grond kunnen de gewezen boeren nu voor een hongersloon werken in deze plantages. Overtollige en afgekeurde bananen - volgespoten met chemicaliën - worden in de rivieren gedumpt.

Op sommige plaatsen zitten de rivieren helemaal toe met rottende bespoten bananen, wat grote vissterfte tot gevolg heeft. Naast de rijst is nu ook de vis als basisvoedsel voor de bevolking verdwenen.

Protestakties in binnen- en buitenland hebben dit industrieel beleid aan de kaak gesteld. Maar de regering - mede onder druk van de internationale financiële instellingen en de buitenlandse investeerders - houdt zich halsstarrig aan de gekozen koers. De economische vooruitgang heeft absolute voorrang: vervuiling, verlies van land en heemstede, honger, werkloosheid, ziekte e.d., zijn nu eenmaal de nevenverschijnselen van dit beleid dat alleen maar de kleine man treft.

Een dergelijk beleid, ten koste van het volk, kan worden gevoerd door President Marcos omdat hij in 1972 de staat van beleg afkondigde die het hem mogelijk maakte met presidentieel dekreet te regeren. Het inplanten van nieuwe vrije handelszones, lukratieve bedrijven

en multinationale ondernemingen gebeurde langs presidentieel dekreet. Het ontruimen van land en heemstede en de vergoedingen die zouden worden uitgekeerd gebeuren eveneens op dezelfde manier. Zelfs na het afschaffen van de staat van beleg - een cosmetische verandering voor het bezoek van Paus Paulus II aan de Filippijnen - in januari laatstleden is Marcos als diktator blijven verder regeren. Alle bestaande dekreten wer-

door het uitvoeren van een nieuw dekreet nietig verklaard. Onder ditzelfde dekreet is het de rechtbanken verboden zich in de toekomst nog te moeien met om het even welk projekt dat door de regering werd goedgekeurd en worden alle personen die aan een dergelijk projekt werken, buiten vervolging gesteld in zoverre zij 'wettelijke' activiteiten doorvoeren voor en tijdens de implementatie of uitbouw.

Een familie uit de krottenwijk van Manila aan het eten aan de kant van de weg. Meer dan 1 miljoen krotbewoners leven in Manila in de grootste ellende en armoede.

den immers integraal in de wet opgenomen. Nieuwe situaties worden opgelost door nieuwe dekreten die uiteraard een datum krijgen van voor januari.

De bevolking moet machteloos toezien. Een recente beslissing van de rechtbank in het voordeel van de bevolking die zich verzette tegen de verdere uitbouw van de vrije handelszone in Bataan werd

Niet verwonderlijk dus dat de verdrukke massa in de Filippijnen zich meer en meer aansluiten bij de brede verzetsbeweging, het Nationaal Demokratisch Front, dat de omschakeling beoogt van de huidige economische en sociale orde.

B.B.L. en verkiezingen.

F. Leemans.

Ons land beleeft een krisis, het oude Europa kijkt somber aan tegen de toekomst. De geïndustrialiseerde wereld, zowel in Oost als in West, kampt met economische spanningen die het sociaal evenwicht in gevaar brengen, de welvaart stagneert of gaat achteruit.

Sociale spanningen kunnen in militaire conflicten uitlopen en de hele planeet door een atoomconflict in haar bestaan zelf bedreigen en dit voor het eerst in de geschiedenis. Niemand zal nog ontkennen dat de evolutie van de sociale en politieke situatie sedert generaties nooit zo beangstigend geweest is.

Waar elkeen de krisis op verschillende wijzen evalueert en ervaart lopen de meningen over de oorzaak, de aard en de omvang nog verder uiteen. Is dit het einde van een tijdperk of een omwenteling naar een nieuw begin? Is het een monetaire, economische, politieke of kulturele krisis?

Over de aanpak en de middelen om verandering in de gang van zaken te brengen heerst nog minder eensgezindheid bij de huidige bewindvoerders en machthebbers: wie zal wat en hoe inleveren? Welke bedreigingen rusten daarbij op het leefmilieu in zijn volle betekenis? Zullen de beperkte middelen die voor de leefmilieuzorg uitgetrokken worden niet nog meer beperkt worden?

De milieubeweging weigert daarom de krisis als passieve buitenstaander te ondergaan. Er staat de komende jaren teveel voor mens, natuur en samenleving op het spel. De ekonomie heeft haar middelen, de ekologie eist haar rechten. Alle gelijkgezinde krachten die willen strijden voor natuurbeschoud en leefmilieu, moeten gebundeld worden om uit de impasse te geraken, om verdere afbraak van het leefmilieu, uitputting van de grondstoffen, energieverkwisting en wapenwedloop tegen te gaan.

De milieubeweging zal een beleid duidelijk maken en, vanuit ekologische analyse, de richting aanduiden in dewelke ons economisch bestel moet evolueren om de eisen van een gezond leefmilieu en een welvarende maatschappij te verzoeven. De milieubeweging is geen anti-beweging. Zij verwerpt de bestaande ideologieën niet, zij het liberale, marxistische, kristen- of sociaal-demokratische. Zij wil verder bouwen aan de vooruitgang.

De milieubeweging wijst op de onmogelijkheid om vanuit de traditionele denkschema's de huidige situatie en moeilijkheden te bekampen en de evolutie naar de post-industriële maatschappij mogelijk te maken. Het wordt de hoogste tijd om de theoretische analyses vanuit ekologisch standpunt over de herverdeling van de grondstoffen en de arbeid, de welvaart en het welzijn, konsekwent in het beleid, in ons dagelijks leven maar ook op wereldschaal toe te passen.

Veel, wat tien jaar geleden als pessimistisch. 'doemdenken' werd afgedaan, is nu door de feiten zelfs overtroffen. Het milieu is op velerlei gebieden armer en gepollueerder geworden. Op veel punten heeft de milieubeweging gelijk gekregen wat haar prognose aangaat. Wat baat het echter om achteraf gelijk te krijgen als niets erop wijst dat de verantwoordelijken voor het beleid het anders willen aanpakken. Vanuit ekologistische analyse moet dringend meer inspraak, medezeggenschap en invloed verworven worden. Dit kan enkel door politieke aanwezigheid op elk bestuurlijk niveau: gemeentelijk, regionaal, nationaal en supranationaal, zonder daarnaast de waarde van de buitenparlementaire strijd te onderkennen. Zoals dit ook het geval geweest is voor de Europese verkiezingen, heeft BBL een strategie ontworpen om de invloed van de milieubeweging op het politiek leven en beleid te realiseren. BBL gaat hier niet tewerk als een politieke partij en wil dat ook niet worden.

Door stellingname t.a.v. concrete politieke beleidsbeslissingen en door het uitschrijven van elektorale richtlijnen wil BBL wel werken aan het politiek profiel van de milieubeweging en de politieke bewustwording van haar aangesloten leden. Het standpunt van BBL, naar aanleiding van de Europese verkiezingen ingenomen, zal nu ook konsekwent worden doorgetrokken naar het gemeentelijk, regionaal en nationaal vlak. Voor de parlementsverkiezingen wordt een oproep gedaan tot de Vlaamse kiezers.

Wat de gemeenteverkiezingen van oktober 1982 betreft, zal in elke gemeente een milieubewuste kern de lokale politiek en politici evalueren. Wanneer de verkiezings-

programma's worden opgesteld, lijkt het immers of elke partij, zonder onderscheid, aanspraak maakt op de titel van milieubeschermende partij en haar bekommernissen voor natuur en milieu prioritair staan. De leden van de milieubeweging zullen de elektorale lijsten aan een kritische beschouwing onderwerpen en de verkozenen in hun realisaties evalueren.

Het is de hoop van de milieubeweging om langs elektorale afspraken de politieke strijd rond leefmilieu en natuurbewoud in haar gunstige zin te beïnvloeden.

"INSPRAAK" is een open tribune.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van deze rubriek, waarin de auteur onder eigen verantwoordelijkheid zijn persoonlijke mening weergeeft m.b.t. milieuproblemen in hun brede betekenis.

Reakties zijn steeds welkom.

Overname van artikels.

Milieurama wordt meer en meer geciteerd en vele artikels worden overgenomen. Dit is uiteraard toe te juichen, ware het niet dat zulks soms gebeurt zonder schriftelijke toestemming en (of) zonder (juiste) bronvermelding. Het meest flagrante geval is dit van "Beenbreek", het tijdschrift van de Vlaamse Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubeleid "Natuur 2000", dat een inspraakartikel - waarvoor de schrijver persoonlijk verantwoordelijk is - overnam zonder verwijzing naar de inspraaktribune en zonder de motiverende inleiding. Bedoeld artikel van H. David over de kernraketten werd voorgesteld als een redactioneel artikel, waardoor de indruk werd gewekt dat het een standpunt van de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen betrof.

Korte berichten.

Bond Beter Leefmilieu in beeld...

Terwijl sommigen de milieubeweging het verwijt naar het hoofd slingeren dat ze alles bij elkaar toch maar een konservatief zootje zijn, tegen de vooruitgang, en de verworvenheden der techniek niet wens te benutten in het voordeel der mensheid, dan mogen deze kritikasters hun mening wel eens herzien als het erop aan komt hoe BBL de moderne kommunikatietechnieken weet aan te wenden.

Inderdaad, geachte lezer, ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan (steek de loftrumpet maar: onze blikken jubilee zit erop) heeft BBL zichzelf getrakteerd op niets minder dan een film over het leefmilieu en de rol die BBL speelt in de milieubeweging.

Hen die mochten denken dat wij daartoe kunnen putten uit eigen middelen, moeten we alleszins teleurstellen want deze produktie kwam weliswaar tot stand met de logistieke steun van BBL, maar werd gerealiseerd door het Klank en Beeldcentrum van het ministerie van Nederlandse Kultuur.

Het geheel duurt zo'n 20 minuten en schetst de werking van BBL tegen de achtergrond van steeds verder schrijdende verloedering van ons leefmilieu zowel op het platteland als in de stad.

De bedoeling is dat deze film vertoond wordt aan een zo breed mogelijk publiek, en wij bevelen het

dan ook warm aan om gebruikt te worden door milieugroepen om info-avonden te openen, leraars die het in hun les over leefmilieu willen hebben, huismoeders die hun baby willen zoet houden en op vergaderingen van aandeelhouders van Phillips Petroleum. Kortom iedereen die begaan is met het leefmilieu.

De ervaren vormingswerker zal zich echter de bedenking maken: 'film'? goed zo, maar dat veronderstelt dan weer gezeul met projektoren, spoelen en filmdoek... Mis, drie-erf mis, want beste kniesoren, deze film is enkel te verkrijgen op video-kassette!

Als een vertoning je interesseert en je organisatie of instelling beschikt zelf over een video-installatie, dan hoef je enkel bij je aanvraag te vermelden welk type video het is, dan zorgen wij wel voor de rest. Voor de middeleeuwen onder u die nog niet over een dergelijke installatie beschikken, geen nood, wij klaren het voor u dat u een installatie ter beschikking krijgt. Zo zijn wij...

Wie een vertoning wil organiseren kan steeds kontakt met ons sekretariaat opnemen: Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen Aarlenstraat 25, 1040 Brussel. Tel.: 02/230.94.10
DVM.

Milieudefensie.

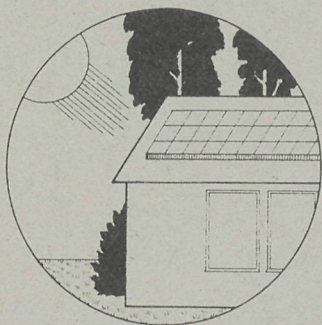
In het septembernummer van het maandblad van de vereniging voor Milieudefensie wordt een artikel gewijd aan het boek "Energie" uitgegeven door Shell. Zoals zij ook

in een persbericht meedeelden, willen ze dit boek als een "subtiel bedrog" aan de kaak stellen. De vereniging Milieudefensie heeft een klacht ingediend bij de Reklame Kode Kommissie tegen de reclame-advertentie voor het boek, dat naar vorm en inhoud aanvechtbaar is.

G.V.

Zonne-energie in praktijk.

Het Informatiecentrum voor Architectuur, Stedebouw en Design (ICASD) bundelde in haar tweemaandelijksse publikatie 'A-Plus' voor juli en augustus '81 een aantal artikels over passieve zonne-energie.

Naast algemene beschouwingen over gebruik van zonne-energie en bioklimatische stedebouw worden een tiental verwezenlijkte projecten belicht. Rehabilitatie van woningen met inbreng van de zon en ev. andere zachte technologieën worden besproken. Beschrijving, technische gegevens, plantekeningen van verschillende gebouwen geven niet alleen de bereepslui maar ook de geïnteresseerde amateur konkrete ideeën. Ook de bijgevoegde bibliografie van gebruikte boeken biedt

een kans om zich hierin te verdiepen.

Info en bestellingen: D.Neys en T. Vanhecke. Redaktie A-Plus. Livornostraat 158 bus 7, 1050 Brussel. Tel.: 02/ 649.91.77.

G.V.

Provinciale Kaderdag Milieufederatie O. Vlaanderen.

programma: 's morgens drie voordrachten.

- Juridisch-administratieve aspecten van de aantasting van onze open ruimten door A. Desmet.
- Overtredingen van de gewestplannen: praktijkgevallen door P. Staes.
- Metodologie inventarisatie door S. Van Nuffel.

Namiddag: bespreking in gespreks-groepen.
rol van de milieufederatie.
rol van de actiegroepen.

Datum en plaats zie Kalender.

G.V.

Kursus gezonde voeding.

De Vereniging voor Ekologische Land- & Tuinbouw (VELT) startte in het kader van een BTK-project met een schriftelijke cursus "Gezonde Voeding". Met deze cursus geeft de VELT een duidelijk antwoord op de vraag aan welke criteria een gezonde en natuurlijke voedingswijze moet beantwoorden en hoe je eraan moet beginnen.

De cursus start in november en loopt over vier maanden. Om de 14 dagen ontvangt men een kursudeel (500 blz. in totaal) en op het ein-

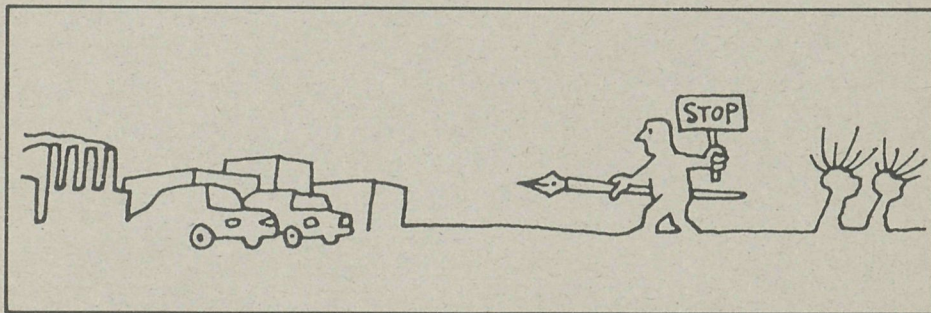
de van de cursus, maart 1982 kan men tijdens studiedagen praktische lessen volgen.

Verdere informatie : VELT, Lage Weg 60 te 2241 Halle-Zoersel.

E.O.

Natuur en Milieu in beroep tegen het dumpen van baggerspecie.

De Stichting Natuur en Milieu tekende beroep aan tegen twee beschikkingen van de minister van Verkeer en Waterstaat d.d. 16.6.81 waarbij aan de gemeente Rotterdam het storten van baggerspecie in zee en in de putten in de Centrale Geul van de Botlekhaven en de Eerste Petroleumhaven wordt toegestaan.

Rotterdam wil het slib, zwaar vergiftigd door lozingen van aldrin, dieldrin en endrin uit de bestrijdingsmiddelenfabriek van Shell Nederland Chemie, in de te graven putten storten en de minder verontreinigde specie die bij het graven van deze putten vrijkomt, in zee storten.

Daar het gebruik van deze gevaarlijke bestrijdingsmiddelen in de westerse wereld vrijwel geheel is verboden, wordt het overgrote deel dan ook geëxporteerd naar ontwikkelingslanden.

De Stichting Natuur en Milieu oordeelt dat de techniek, voorgeschreven in de vergunning op grond van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren, onvoldoende garanties biedt om te voorkomen dat tengevolge van de storting in de putten, een deel van het zwaar vergiftigde slib in de Noordzee en de Waddenzee terecht zal komen, met alle gevolgen van dien. Ook het storten in zee van de uit te graven specie is niet verantwoord.

De Stichting betreurt het terzijde schuiven van haar voorgestelde alternatieve oplossingen : een plan om het slib in een af te dammen deel van de Eerste Petroleumhaven te bergen werd niet diepgaand onderzocht.

E.O.

Milieuwinkel Amsterdam.

De Vereniging Milieudefensie uit Amsterdam opende een milieuwinkel waar binnen- en buitenlandse publicaties, aktiemateriaal en achtergrondinformatie i.v.m. milieubescherming verkocht worden.

Met dit initiatief streeft men naar een grotere verspreiding van publicaties.

Kontaktadres : Milieuwinkel, p/a 2de Weteringplantsoen 9, Postbus 20050 te 1000 HB Amsterdam.

G.V.

Nieuwe initiatieven van minister Galle.

M. Galle, minister van de Vlaamse Gemeenschap heeft de koninklijke besluiten tot de definitieve rangschikking als landschap van "Het Broek" te Berlare en "Het Bellegembos" en "Het Argendaalbos" te Kortrijk aan de Koning voorgelegd.

Tevens zette hij de procedure in tot de voorlopige bescherming van het "Morstven" te Brecht (Sint-Lenaerts), het landschap gevormd door de omgeving van het waterslot "Ter Dolen" te Houthalen-Helchteren en het landschap "Domein Breivelde" te Zottegem.

Na de aankoop door de staat van de natuurgebieden "Het Goorken" te Arendonk (maart 1981) en de "Viconia-kleiputten" te Stuivekenskerke (oktober 1980) legde minister Galle thans de koninklijke besluiten waarbij deze gebieden tot staatsnatuurreservaten worden verklaard, ter ondertekening aan de Koning voor.

Dezelfde procedure werd ingezet voor het natuurgebied "Het Zwart Water" te Kasterlee-Lichtaart, welke reeds definitief beschermd werd in december 1980.

M. Galle trof de nodige maatregelen om het domein "Galgenberg" te Hasselt aan te kopen en ter beschikking te stellen van het publiek. Dit domein dat rechtstreeks aan het staatsnatuurreservaat "De Platvijvers" te Zonhoven grenst en er één geheel mee vormt, wordt nu eigendom van de Vlaamse Gemeenschap. Ook het staatsbos "Belle-Vue" te Borgloon werd uitgebreid met 37 ha 29 a. Zodoende zijn de beide samengevoegde bossen economisch rendabeler en maken ze een betere bewaking mogelijk.

E.O.

Beschermde dieren in Vlaanderen.

Het Coördinatie Comité voor de Bescherming van Vogels (C.C.B.V.) gaf begin september 1981 de poster "Beschermde dieren in Vlaanderen" uit. Een informatiefolder met korte bespreking van elk afgebeeld dier licht U het natuur-educatief karakter van deze actie toe.

Bij aanvraag van 1 poster bedraagt de kostprijs 50 BF, maar natuurbehoudsverenigingen betalen, bij aankoop van minimum 20 exemplaren: 20 BF per poster.

Te bekomen bij : Het Coördinatie Comité voor de Bescherming van Vogels, Durentijdslei 3 te 2130 Brasschaat. Tel.: 031/63.04.65.

G.V.

Julio ! Julio ! Wist u het al ?

Bovenstaand strooibriefje werd verspreid voor het optreden van de zanger in het Casino van Gent.

Publikaties.

Belgische Natuur- en Vogelreservaten.

Deze vereniging wijdde haar 30ste werkjaar aan 'Waterbeheer en Natuurbehoud'. Het tastbaar resultaat van acties, onderzoek en beleid hieromtrent is het kolloquiumboek: "Beeksanering en waterbeheer in relatie tot natuurbehoud en landschapsbescherming".

Een degelijk boek dat kan bekomen worden bij de BNVR, regionale werking Vlaanderen Vautierstraat 31 1040 Brussel.

Stort 200 fr. + 12 fr. portkosten op rekeningnummer 068-0847200-29 met vermelding 'Kolloquiumboek'.

G.V.

Kernontwapening : utopie of realiteit.

De Nederlandse Generaal-majoor M.H. von Meyenfeldt, geeft in dit boek een bondige evolutie weer van de kernbewapening met aanhaling van de nodige cijfergegevens en discussies daaromtrent. Hieruit leidt hij de verschillende mogelijkheden af om tot ontwapening te komen. Het aanhalen van anekdotes, gesprekken en reacties van verschillende groepen uit onze samenleving maken het boek aangenaam om lezen. De nadruk ligt op de manier waarop de mens zich van wapens bedient en welke mogelijkheden er zijn om veranderingen te bewerkstelligen. Dit werk zoekt eerder een oplossing langsheen de beïnvloeding van de publieke opinie, wat volgens de auteur ook een taak van de kerk is.

G.V.

De Vlaamse Bosbouwvereniging.

De Vlaamse Bosbouwvereniging gaf in samenwerking met het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het Bestuur van Waters en Bossen twee nieuwe publikaties uit :

"Werken in het Bos" met als ondertitel -Handleiding voor het organiseren van een geïntegreerde werkweek met het bos- richt zich tot leraars en leerlingen. In een geïntegreerde werkweek werkt men een week lang rond een centraal thema, waardoor de onderverdeling in aparte vakken veel minder op de voorgrond treedt. Het bos leent zich hiervoor uitstekend!

Tal van mogelijkheden : theorielessen over het bos, discussies, bosexcursies, bezoeken aan houtverwerkende bedrijven, opruimacties,

het planten van bomen.... schiepen de kans een evenwichtige bundel samen te stellen welke de leerlingen een inzicht verschaft in de levensgemeenschap "het bos".

Deze uitgave is een must voor elke leraar die op dit gebied wil afstappen van de voorgekauwde les.

"Het Bos onze Vriend" met als ondertitel -Lessenpakket bestemd voor het lager onderwijs- biedt de leerkracht de mogelijkheid één of ander onderwerp te kiezen, die elk een ander facet van de levensgemeenschap van het bos behandelen.

Gewapend met deze informatie kunnen de kinderen zelf de rijke leefwereld van het bos ontdekken.

Aanvragen bij : de Vlaamse Bosbouwvereniging, Geraardsbergse Steenweg 267 te 9231 Gontrode.

E.O.

Stortterreinen Halle-Vilvoorde.

Het huisvuilverwerkend bedrijf "Intercommunale Haviland" verwerkt momenteel ca. 100.000 ton huisvuil per jaar. De huidige beschikbare stortterreinen zijn ontoereikend.

De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor Vlaams-Brabant stelt in haar brochure "Evaluatie en aanbevelingen m.b.t. mogelijke nieuwe huisvuilstortterreinen in Halle-Vilvoorde" een onderzoek in naar nieuwe stortterreinen in de buurt van de breekerven te Nossegem en Meise, gelegen op technisch en ekologisch aanvaardbare plaatsen.

Naast een kronologisch overzicht van de onderzoeksprocedures beschrijft men eveneens alle onderzochte terreinen. Zes terreinen werden door de stuurgroep "als weerhouden optie" aangeduid. Verder onderzoek zal een definitieve keuze bepalen.

Aanvragen bij : De G.O.M.-Vlaams-Brabant, Toekomststraat 36-38 te 1800 Vilvoorde.

G.V.

Sinterklaas kapoentje....

De twee kinderboeken "De Grote Weg-Eters" en "Hoe Kasper het bontfront oprichtte" door Dick Walda en geïllustreerd door Annet Planten verhalen de vriendschapsbanden tussen kinderen en dieren.

Samen nemen ze het op tegen onze onvriendelijke mensenmaatschappij en helpen ze de bos- en stads-slachtoffers van duistere jachtpraktijken, gevangenschap en overtoellig verkeer, beter beschermen.

Niet alleen de dieren, maar ook de "benadeelden" onder de mensen worden verdedigd. In "De Grote Weg-Eters" neemt men het op voor een oude man, die men tegen zijn wil in, in een ouderlingentehuis wil onderbrengen. In "Hoe Kasper het bontfront oprichtte" zijn dat, in elk van de drie verhalen, kinderen die zich in een pijnlijke gezins-situatie bevinden.

De boekjes zijn vlot, eenvoudig geschreven en hellen eveneens onder invloed van de prachtige tekeningen van A. Planten over naar een zekere sprookjesstijl.

Te verkrijgen bij : Uitgeverij Lotus, Leopoldstraat 43 te 2000 Antwerpen. Tel.: 031/32.70.10.

G.V.

Dossier dorpsvernieuwing.

Het Projekt Plattelandsontwikkeling welke zich inzet voor de kleine boer, verzorgt het tweemaandelijks tijdschrift voor dorpsontwikkeling en plattelandsbeleid "Dorpsinfo". Nummer 13 van de 3de jaargang bevat het dossier "Dorpsvernieuwing" met

belangrijke thema's als dorpsbeleid; naar een herwaardering van stad, dorp en platteland en een uitvoerige lijst van geadviseerde projecten dorpsvernieuwing. Inlichtingen : Projekt Plattelandsontwikkeling, K. Astridlaan 79 te 9000 Gent.

E.O.

Groene eilandjes.

De monografie "Groene Eilandjes" maakt deel uit van een reeks monografieën die de Koning Boudewijnstichting verspreidt in het kader van de campagne "Stad en Dorp '80", georganiseerd ter gelegenheid van de 150ste verjaardag van België.

Door de uitgave "Groene Eilandjes" (90 blz., geïllustreerd met talrijke foto's en plannen) hoopt de Stichting bij te dragen tot een directe ingrijpende verbetering van het onmiddellijk leefmilieu in de stad.

Tevens wil men een ruimer bewustwordingsproces op gang brengen dat groene eilandjes een kostbare ruimte innemen in een soms dicht stedelijk milieu.

Wegens het gebrek aan literatuur over de specifieke aspecten welke optreden bij de aanleg van bepaalde terreinen, vult deze monografie een grote leemte op bij diegenen die van ver of dichtbij iets met stads-kernvernieuwing te maken hebben.

Deze uitgave bewijst dat we de stad niet groen hoeven te schilderen om ze een leefbaarder uiterlijk te geven, maar dat we wel degelijk de handen uit de mouwen kunnen steken op tal van plaatsen met een grote verscheidenheid aan mogelijkheden.

Te bevragen bij : De Koning Boudewijnstichting, Warmoesberg 57 te 1000 Brussel. Tel.: 02/218.45.10.

E.O.

Denderrapport RALDES.

Het rapport "Funktiestudie van de oude Denderloop in de binnenstad van Dendermonde" maakt deel uit van het BTK-projekt "Leefmilieu-kwaliteitsverbetering in de Denderstreek" van de Regionale Aktiegroep Leefmilieu Dender en Schelde (RALDES).

Dit basisonderzoek stelt alle beleidsverantwoordelijken van Dendermonde en het gewest in staat de meest gunstige beslissing aan te nemen om deze bij de overheid te verdedigen voordat men van bovenuit een oplossing opdringt die geen rekening houdt met de leefbaarheidsbelangen van de binnenstad op middellange en lange termijn.

In deze studie komen doel, werkplan, ruimtelijke ordening en de problematiek bij de herstructurering van de oude Denderloop zodanig aan bod dat de nieuw geschetste toekomst voor het gebied van en rond de oude Denderloop in alle opzichten zowel gunstig is voor de leefbaarheid van de stad als financieel haalbaar, daar door het kleinschalig karakter de verschillende uitgaven beter verspreid worden.

E.O.

Uitgaven van het Bestuur voor Waters en Bossen.

De rijk geïllustreerde uitgave "Beschermde Planten en dieren in Vlaanderen" is als hulp bij het herkennen van onze bedreigde planten en diersoorten een goed bewustmakingsmiddel om de schrikbaarwekken de verarming van onze flora en fauna gedurende de afgelopen eeuw ein-

delijk een halt toe te roepen. Prachtige foto's en tekeningen, Nederlandse en Latijnse namen, evenals de nodige nuttige informatie (wetten inkluis) dragen hun steentje bij tot een respectvolle natuurbeleving.

"Het Bos in de vier seizoenen" beschrijft op een summiere wijze het leven van dieren en planten in loof- en naaldbossen gedurende de verschillende seizoenen.

Door middel van deze uitgave ontdekken vooral kinderen van 8 tot 14 jaar vele nieuwe facetten van het bos.

In de reeks dokumentatiefolders (opvouwbaar en gemakkelijk mee te nemen op wandelingen) kunnen we nu kennis maken met : het domein Rijksevelde te Sijsele; het bosgebied Inslag te Brasschaat en Liedekerkebos.

Te bekomen bij het Bestuur van Waters en Bossen, Steenweg op Elsene 29-31 te 1050 Brussel.

E.O.

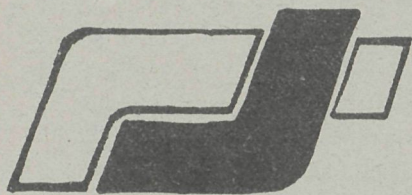
Witboek cultureel onroerend erfgoed.

De Koning Boudewijnstichting stelt zich in dit witboek tot doel praktische oplossingen te formuleren voor een betere bescherming van het onroerend cultureel erfgoed in privé-bezit.

Langsheen 170 blz. en een honderdtal foto's analyseert men het Belgisch beleid ter zake op basis van een drievoudige vergelijking met de buurlanden : de huidige wetgeving inzake de bescherming van het cultureel erfgoed, de financiële en in't bijzonder de fiskale maatregelen en de onthaalstructuren. Aan te vragen bij : de Koning Boudewijnstichting, Warmoesberg 57 1000 Brussel.

E.O.

Portret.

DE ANDERE WEG

vzw.

De Andere Weg v.z.w. te Eeklo, is een centrum waar jongeren al sedert jaren bezig zijn rond 'het milieu' in hun streek.

De Andere Weg heeft zijn dagelijkse werking gespreid over verschillende gebieden. Zo heb je het Milieu-infocentrum waarin verschillende B.T.K.-ers en vrijwilligers werken. Er loopt tevens een project rond ecologie in het Meetjesland. Een medewerkster maakt een inventaris rond het Drongengoed, waarmee ze de landschappelijke evolutie van dit boslandschap wil nagaan. Interessant is te onderzoeken hoe de heide van vroeger stilaan door boslandschap is ingenomen. Er werd tevens een enquête afgenomen van zowel studerende als werkende jongeren aangaande hun ecologische ingesteldheid en levensgewoonten.

In het kader van het nieuw project 'Kleinschalige landbouw in het Meetjesland', wordt er reeds enkele maanden gezocht naar een oplossing voor de kleine familiebedrijfjes.

Samen met de IVPO (een Brusselse v.z.w.) wordt druk onderhandeld voor een biogasininstallatie, wat een echte energiebesparing kan betekenen voor de kleine boer en zo meer kansen heeft om te blijven

bestaan. Daarbij gaat men ook van start met een boerenmarkt op zaterdagmiddag te Kaprijke, in samenwerking met het Algemeen Boerensyndikaat uit Kaprijke. Veel thema's rond landbouwproblemen zullen aangesneden worden door de enquêtes op de boerenhoven, waarna de resultaten verwerkt worden tot een videogram dat ruim in het Meetjesland zal verspreid worden om de discussie verder op gang te brengen.

De Andere Weg wil ook van start gaan met een fietsatelier, een initiatief in samenwerking met het jeugdhuis Beukenhof. Samen met de Eeklose jongeren zullen er van oude onderdelen van fietsen nieuwe fietsen gemaakt worden, die dan zullen verhuurd en uitgeleend worden. Naast de Hobbitstee, een ruimte voor jong en oud die zich enigszins verbonden voelen met de natuur, heb je de bibliotheek.

Boeken over natuur en milieu, vervuiling, zachte technologie, gezonde voeding, verkeer alsook talrijke tijdschriften en krantenknipsels worden er ter beschikking gesteld. Het spreekt vanzelf dat De Andere Weg voor iedereen open staan, en wel op volgend adres: Guldensporenstraat 1, 9900 Eeklo. Tel.: 091/ 77.18.14.

OPROEP VAN DE BOND BETER LEEFMILIEU TOT DE VLAAMSE KIEZERS

De Bond Beter Leefmilieu - Vlaanderen, die 49 organisaties groepeerst, heeft sedert zijn oprichting in 1974 onafgebroken de nationale en gewestelijke overheden gewezen op hun plicht de milieubescherming als een van hun belangrijke taken te behartigen.

Hoewel in sommige sectoren lovenswaardige initiatieven werden genomen, heeft tot nog toe geen enkele regering een wezenlijk milieuprogramma opgesteld. De vooruitgang die werd geboekt, was uitsluitend te danken aan de persoonlijke inzet van overtuigde bewindslieden. Bij iedere regeringskrisis rijst dan ook weer de vraag of een positief beleid na de kabinetsformatie zal worden voortgezet.

Daartegenover staat dat de milieuverwoesting met zulk een snelheid verderschrijdt, dat een fragmentair optreden van openbare instanties niet volstaat om de toestand te redden. Het gepresteerde werk mag niet verloren gaan: het moet worden geïntegreerd in een geheel van ingrijpende en samenhangende maatregelen.

Om tijdens de komende legislatuur een degelijk milieubeleid te waarborgen, dient de overheid een programma te ontwerpen waardoor

- de initiatieven die een begin van uitvoering hadden, verder worden uitgewerkt;
- de vroeger beloofde maatregelen zo vlug mogelijk worden getroffen;
- het beleid t.a.v. een aantal belangrijke materies volledig wordt omgebogen.

Als koepelorganisatie staat de Bond Beter Leefmilieu totaal onafhankelijk tegenover alle politieke groeperingen. Namens de gehele milieubeweging kan hij dan ook in alle vrijmoedigheid, aan de hand van zijn voornaamste eisen, de volgende oproep richten tot de Vlaamse kiezers.

1. Wanneer u vindt dat de vrijwaring van het leefmilieu een vitale kwestie is, mag u uw stem enkel geven aan kandidaten die zich bereid verklaren het voorgestelde minimum-programma te verdedigen en te helpen uitvoeren. Dergelijke keuze betekent niet dat u uw politieke overtuiging prijsgeeft. U mag alleen geen lijststem uitbrengen tenzij u de zekerheid hebt dat de betrokken partij in haar geheel achter het milieuprogramma staat. In alle andere gevallen geeft u een voorkeurstem.

2. Laat geen gelegenheid voorbijgaan om tijdens de kieskampanje de kandidaten van uw arrondissement te interpellieren over hun intenties m.b.t. het milieubeleid. Aanvaard geen vage of ontwijkende antwoorden en geef te kennen dat de huidige sociaal-ekonomische inzinking geen voorwendsel mag zijn om het reeds zo geteisterde leefmilieu nog verder aan te tasten.
3. Leg deze oproep voor aan uw medeburgers en spoor hen aan deel te nemen aan de aktie.
4. Volg het politiek gedrag van uw kandidaat na zijn verkiezingen en noteer nauwgezet in welke mate hij zijn woord nakomt.

BBL wil met deze oproep een strategie ontwikkelen, waarvan de resultaten zullen toenemen naarmate meer mensen het nut ervan inzien. Dat een ommekeer geen fictie is, blijkt zowel uit de groeiende betrokkenheid van de bevolking bij de milieuproblemen (bevestigd door opiniepeilingen) als uit de taaie strijd van de overal opduikende aktiegroepen.

Allen samen vormen de milieubewuste burgers een indrukwekkende groep kiezers, behorend tot alle politieke strekkingen. Ze kunnen in aanzienlijke mate het beleid mee bepalen wanneer ze zich bewust zijn van hun sterkte. Door hun gezamenlijk optreden zullen ze zich bevrijden van hun frustraties en tevens bijdragen tot een democratischer besluitvorming.

Ga op 8 november niet naar het stemlokaal vooraleer u voldoende informatie hebt ingewonnen over de milieugerichtheid van uw kandidaat!

BOND BETER LEEFMILIEU - VLAANDEREN v.z.w.
Aarlenstraat 25
1040 Brussel
02/230 94 10

EEN MINIMUM-PROGRAMMA INZAKE MILIEUBELEID

A. Initiatieven die een begin van uitvoering hadden en daarom verder moeten worden uitgewerkt:

1. goedkeuring van de ontwerpen van Landschapsdecreet, Bosdecreet, Jachtdecreet, Decreet op het Natuurbehoud en Decreet op het Roerend Kunstbezit;
2. de doelmatige uitrusting en funktionering van de Afvalmaatschappij en de Waterzuiveringsmaatschappij;
3. uitvoeringsbesluiten op de Wet inzake Luchtverontreiniging;
4. installatie van de Vlaamse Adviesraad voor het Leefmilieu;
5. oplossing van het probleem van de illegale verblijven in het kader van de bescherming van de open ruimten;
6. integrale bescherming van de wilde flora en fauna, inclusief de volledige afschaffing van de vogelvangst;
7. hervatting van de ekologische kartering;
8. ratifikatie door België van het Verdrag van Londen (dat o.m. betrekking heeft op het storten van radio-actief afval in zee), het Verdrag van Genève (inz. internationale luchtverontreiniging) en de Konventie van Ramsar (inz. de bescherming van waterrijke gebieden);
9. uitvoeringsbesluiten op de Konventie van Washington (inz. de internationale handel in bedreigde dier- en plantesoorten);
10. de efficiënte bescherming van het cultuurpatrimonium (met inbegrip van het roerend kunstbezit, het industrieel erfgoed en de relatie tussen de beschermde objecten en hun omgeving) en de integratie ervan door het bedenken van passende eigentijdse functies;
11. de efficiënte bescherming van natuurgebieden door klassering, aankoop of subsidiëring;
12. oprichting van landschapsparken, bestaande uit natuurterreinen, waardevolle agrarische landschappen en het cultuurpatrimonium;
13. consequente toepassing van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Stedebouw door het oprichten van gemeentelijke advieskommissies in alle gemeenten en het beter doen functioneren van de regionale advieskommissies, waarvan de bevoegdheden moeten worden verruimd;
14. een kwalitatieve, bewonersgerichte stads- en dorpsrenovatie, in functie van de zwakkere bevolkingslagen en afgestemd op de bescherming van het eigen karakter van het stedelijk of landelijk milieu;
15. erkenning en subsidiëring van verenigingen die natuurterreinen of monumenten beheren of het leefmilieu verdedigen.

B. Vroeger belofde maatregelen, die zo vlug mogelijk moeten worden getroffen:

1. de oprichting van een wetenschappelijk Rijksinstituut voor Natuurbeheer en een dienst voor Natuurbehoud;
2. een wet tot instelling van een objectieve Milieu-Effekt-Rapportering (MER) met openbare procedure;
3. de herziening van het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming in functie van de vrijwaring van het leefmilieu;
4. de coördinatie van de sociaal-ekonomische met de ruimtelijke planning;
5. de behandeling van de gehele energieproblematiek tijdens een parlementair debat na een brede maatschappelijke discussie;
6. een aangepast vervoerbeleid dat prioriteit verleent aan het openbaar vervoer, de verkeersakkomodatie van voetgangers en fietsers uitbreidt en verbetert en het autosnelwegen-programma terugschroeft ten bate van een milieuvriendelijke verbetering van het sekundair verkeersnet;

7. het verlenen van een wettelijke basis aan de structuurplanning;
8. de totstandkoming (met participatie van de bevolking) van het Structuurplan voor Vlaanderen, op grond van een vooraf vastgelegde doelstelling en procedure;
9. een beleid t.o.v. de private domeinen dat gericht is op natuurbehoud en de voorwaardelijke openstelling voor passieve recreatie;
10. de integrale bescherming van de nog resterende duinen van de Belgische kust.

C. Belangrijkste te nemen initiatieven die een ombuiging van het beleid inhouden:

1. een energieprogramma gericht op besparing, met prioriteit voor een verwarmingsbeleid, en op overschakeling naar nieuwe milieuvriendelijke energiebronnen, omvattende de geleidelijke sluiting van een doelmatige controle op de bestaande kerncentrales, evenals het opgeven van medewerking aan nucleaire initiatieven in het buitenland;
2. het voeren door België van een actieve vredespolitiek in een Europese kontekst, inhoudende het niet installeren van kernraketten;
3. systematische en drastische beteugeling van de inbreuken inzake ruimtelijke ordening (inklusief het uitvoeren van de vonnissen) en het herdenken van de gewestplannen in functie van de milieubescherming;
4. indijking van de grondspeculatie door het voeren van een kordaat, sociaal gericht grondbeleid;
5. een milieuvriendelijk investeringsbeleid gekoppeld aan een algehele tewerkstellingsvizio, waarbij het geringere aantal arbeidsplaatsen o.m. wordt gecompenseerd door deeltijds werk en scholing en door een verhoogde werkverschaffing in de sektor van de dienstverlening, met bijzondere aandacht voor activiteiten tot behoud en verbetering van het leefmilieu;
6. een landbouwbeleid dat gericht is op vrijwaring van het landbouwareaal, kleinschaligheid en landschapsbescherming, waarbij ruilverkaveling wordt verruimd tot volwaardige landinrichting;
7. een waterbeleid gericht op vrijwaring of verbetering van de kwaliteit en de kwantiteit van het water en op het behoud van het beek-ekosysteem;
8. de organisatie van de milieu-educatie in het onderwijs en in het openbaar leven;
9. een recreatiebeleid dat uitgaat van funktieverweving en tegemoetkomt aan de werkelijke behoeften, zodat het natuur- en cultuurpatrimonium kan worden ontzien en milieubedrijf tegengegaan.
10. een reglementering voor effectieve bestrijding van de lawaaihinder;
11. de uitbreiding van het milieubeleid tot het controleren van de activiteiten op en via de Noordzee met het oog op de bescherming van het mariene milieu;
12. grensoverschrijdende initiatieven voor de bescherming van natuurgebieden en de oprichting van landschapsparken;
13. afstemming van de hulpprogramma's voor de Derde Wereld op de bescherming van de mensen en hun milieu;
14. een degelijke organisatie van het bestuur door het samenbrengen van alle diensten inzake milieubescherming in één departement, waarvan de goede werking moet worden gewaarborgd door een toereikend budget en een aangepaste personeelsbezetting (aanzienlijk op te voeren o.m. voor het Bestuur van Waters en Bos en de dienst voor Natuurbehoud);
15. de aanstelling van ekologen en van milieu- en landschapsdeskundigen in de overheidsdiensten, evenals het betrekken van de milieu-organisaties bij beleidsbeslissingen die invloed hebben op het leefmilieu, en de opname van deze organisaties in de ter zake bevoegde overlegorganen;
16. de invoering van een doeltreffend sanktioneringsstelsel inzake welzijnskriminaliteit, toepasselijk te maken op wetsovertredingen in alle sectoren van het leefmilieu.

Bijlage 01/1

Kalender.

21 november: Het project 'De Wakkere Burger' organiseert een studiedag met als thema: "recht op informatie, inspraak, rechtsbescherming in het ontwerp van nieuwe gemeentewet. Inlichtingen op het Wakkere-Burger-sekretariaat: Liedtstraat 27-29 1030 Brussel. Tel.: 02/ 241.88.33.

26 tot 28 november: Colloque international "La pollution des eaux marines par la navigation". Inlichtingen: Le Maire F. Le Blé, Ville de Brest.

28 november: Provinciale kaderdag georganiseerd door de Milieufederatie Oost-Vlaanderen in het Domein "Verloren Bos", Nijverheidsstraat 17, 9100 Lokeren.

8 tot 10 december: "Seminar on hazardous wastes" georganiseerd door Bundesverband Bürgerinitiativen Umweltschutz (BBU), Bund Umwelt en Naturschutz Deutschland (BUND) en The European Environmental Bureau (EEB). Inlichtingen: Miss J. White, EEB Vautierstraat 29, 1040 Brussel. Tel.: 02/ 647.01.99.

6-7 april '82: Planologische diskussiedagen met als thema: Ruimtelijke gevolgen van stagnerende economie en energieschaarsten.

12 tot 16 april '82: "European Heritage Landscapes Conference '82" te Losehill Hall - Inlichtingen: Peak National Park Study Centre, Losehill Hall, Castleton, Derbyshire S30 2 WB.

Aankondigingen van milieumanifestaties zoals debatten, opendeurdagen, kursussen, stages, enz. kunnen voor eventuele opname in onze Weekberichten opgestuurd worden naar B.B.L.-Vlaanderen.

Milieurama heeft uw steun echt nodig !

Zowat een jaar geleden startte de Bond Beter Leefmilieu met een eigen populair maandblad bestemd voor al wie graag wat meer weet over het leefmilieu in Vlaanderen, maar ook daarbuiten.

Aangezien de Bond Beter Leefmilieu een organisatie is met eerder bescheiden middelen, moet er iedere maand een aanzienlijke inspanning geleverd worden om Milieurama in de beste omstandigheden bij de lezer te brengen.

Daarom betekent iedere nieuwe abonnee een bijkomende steun voor Milieurama. Samen met het lezersaantal stijgen dan ook weer de mogelijkheden en de kwaliteit van Milieurama.

Het bekendmaken en het verspreiden van Milieurama bij het Vlaamse lezerspubliek is echter een taak die de redactieploeg niet alleen aankan. Daarvoor is ook uw steun van het grootste belang. Wij denken in de eerste plaats aan milieuverenigingen, maar ook aan kulturele en jongerenorganisaties, scholen en andere groepen of personen die wat voor hun leefmilieu voelen.

De Bond Beter Leefmilieu stelt aan iedereen die hiervoor belangstelling heeft, een aantal gratis proefnummers ter beschikking en daarnaast ook folders, die bijvoorbeeld kunnen verspreid worden via het verenigingstijdschrift of de schoolkrant.

Een aantal milieuverenigingen gaven reeds het voorbeeld. Wanneer mogen we ook uw medewerking verwachten?

**UW STEUN AAN MILIEURAMA =
UW BIJDRAGE TOT EEN BETER LEEFMILIEU !**

"Milieurama" is het maandelijks tijdschrift van de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen v.z.w.
Aarlenstraat 25, 1040 Brussel. Tel.: 02/ 230.94.10.
1ste jaargang, nr. 10, oktober 1981.
Verantwoordelijke uitgever: R. Dirks.
Karel Van Den Oeverstraat 50,
2200 Borgerhout.

Bijlage bij Milieurama nr. 10